

Vedlegg til R&U-sak 11/23

Oslo kommune
Samferdssetaten

Instruks for gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo

2008

Forord

Graving i veier og gater medfører ulemper for trafikanter, gående, syklende, næringsdrivende og beboere i graveområdet. I tillegg medfører graving fare for redusert trafiksikkerhet.

Oslo kommune Samferdselsetaten har utarbeidet denne graveinstruksen for at ulempene skal bli minst mulig og for å klargjøre hvilke krav som settes til både byggherre og entreprenør som skal gjennomføre gravearbeidet.

Hensikten med instruksen er å sikre at kommunale gater og veier ikke blir påført unødige skader eller kvalitetsmessig forringelse ved arbeid i eller nær veien. Etter gravearbeider viser det seg dessverre at det ofte oppstår setninger og sprekkdannelser som følge av mangelfull istandsetting. Slike følgeskader får konsekvenser i form av økte drifts- og vedlikeholdskostnader i mange år etterpå.

Gjennom bestemmelsene og kravene i denne instruksen ønsker Samferdselsetaten å kunne bidra til en effektiv og hensynsfull gjennomføring av gravearbeidene og en fullgod istandsetting etter graving.

Innholdsfortegnelse

1	Administrative bestemmelser.....	5
1.1	Hjemler.....	5
1.2	Krav til entreprenør.....	5
1.2.1	Kvalifikasjon.....	6
2	Søknad om grave- og arbeidstillatelse.....	7
2.1	Betingelser knyttet til grave- og arbeidstillatelsen.....	7
2.1.1	Grøntarealer.....	8
2.1.2	Krav om dokumentasjon.....	8
2.2	Øyeblikkelig gravebehov.....	8
3	Planlegging og utførelse av gravearbeid.....	9
3.1	Fremdrift.....	9
3.2	Rydding, renhold og fremkommelighet.....	9
3.2.1	Universell utforming.....	9
3.3	Koordinerings-, påvisnings- og informasjonsansvar.....	9
3.3.1	Påvisning av kabler og ledninger.....	10
3.3.2	Polygonpunkter.....	10
3.4	Utførelse av gravearbeidene.....	10
3.4.1	Beskyttelse av omkringliggende asfalt.....	10
3.4.2	Sikring mot ras.....	10
3.4.3	Utgravde masser.....	11
3.4.4	Stempling og spunt.....	11
3.4.5	Kjøreplater.....	11
3.4.6	Fjerning av snø og is.....	11
3.4.7	Grøntanlegg og sporvognsareal.....	11
4	Gjenfylling/reparasjon.....	12
4.1	Generelle regler.....	12
4.1.1	Gjenfylling rundt ledninger.....	12
4.1.2	Bruk av masser.....	12
4.1.3	Utbedring av undergraving.....	12
4.1.4	Lagvis komprimering.....	12
4.1.5	Fjerning av stemping og spunt.....	12
4.1.6	Midlertidig istandsetting.....	13
4.1.7	Skjæring og fresing av asfalt.....	13
4.1.8	Asfaltering etter graving i fortau og gang-/sykkelvei.....	13
4.1.9	Langsgående asfaltskjøter i veibanen.....	13
4.1.10	Istandsetting av trafikktekniske innretninger.....	13
4.1.11	Annet sideareal.....	13
4.2	Oppbygning av underbygning.....	13
4.3	Oppbygning av forsterkningslag.....	14
4.4	Komprimeringsregler.....	14
4.5	Oppbygning av bærelag og slitelag.....	15
4.5.1	Hovedveier – veiklasse I.....	15
4.5.2	Boligveier – Veiklasse II.....	16
4.5.3	Fortau og gang-/sykkelveier.....	16
4.6	Oppbygning av arealer med heller/brostein.....	16
4.6.1	Underbygning og forsterkningslag.....	16
4.6.2	Komprimering, fugging og tilslutning.....	16

Instruks for gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo

4.7	Legging av fortausrenner av betong.....	16
4.8	Setting av kantstein	17
4.8.1	Alternative materialvalg.....	17
4.8.2	Krav til ferdig produkt	17
5	Varsling/kontroll/besikting	18
5.1	Før arbeidet starter	18
5.2	Før gjenfylling.....	18
5.3	Varsling ved ferdigstillelse.....	18
6	Pålegg/sanksjoner/kostnadsansvar	19

1 Administrative bestemmelser

1.1 Hjemler

Vegloven – lov av 21. juni 1963 - § 32 stiller krav til at det må søkes om tillatelse fra veiholder for å kunne legge ledninger over, under, langs eller nærmere offentlig vei enn 3 meter fra veikant. Dette gjelder uavhengig av om man har fått byggetillatelse etter plan- og bygningsloven.

Vegloven § 32 omfatter all grunn innenfor 3 meter fra veikant, dvs. også privat grunn som disponeres av det offentlige til vei- og trafikkmål. For ledninger som legges utenfor 3 metersgrensen, men innenfor veiens eiendomsområde, må det søkes om tillatelse med hjemmel i vegloven § 57.

I de tilfeller grunnen er privat, vil tillatelse til å ha ledningen innenfor 3 metersgrensen gis av veiholder mens tillatelse til å grave må avklares med grunneier.

Oslo kommune Samferdselsetaten er veiholder for kommunale gater og veier i Oslo kommune og har med hjemmel i veiloven § 32 nedfelt vilkår for graving i kommunale gater og veier. Disse vilkårene er tatt inn i denne graveinstruksen.

Graveinstruksen gjelder for alle typer ledninger og omfatter all graving og boring i veier og gater samt for luftstrekk.

Ved behov for graving i annen kommunal eller statlig grunn må søknad om tillatelse sendes til den enkelte forvalter;

- for graving i parker, grøntområder og liknende – Oslo kommune Friluftsetaten
- for graving i offentlig havneområde – Oslo Havn KF
- for graving i eller langs riksveg – Statens vegvesen Region øst
- For graving i eller i nærheten av sporvognsarealer - Oslo kommune Samferdselsetaten

1.2 Krav til entreprenør

Før graving kan igangsettes, må entreprenøren ha innhentet gyldig gravetillatelse. Gravetillatelse fra veiholder erstatter ikke byggetillatelse for «Tiltak» i henhold til plan og bygningsloven. Det påhviler derfor entreprenøren å undersøke om et «Tiltak» er melde/søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven eller andre lover som måtte komme til anvendelse.

Entreprenører som ønsker å utføre gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo må tilfredsstillende gjeldende krav til entreprenørgodkjenning med hjemmel i plan- og bygningsloven § 98a. «Forskrift om godkjenning av foretak for ansvarsrett» utgitt av Kommunal- og Arbeidsdepartementet 22. Januar 1997, gjelder for Oslo kommune.

Instruks for gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo

Før gravetillatelse gis, skal den som utfører gravingen ved forespørsel kunne dokumentere overfor veiholder at det er tegnet tilstrekkelig forsikring for ansvar (ansvarsforsikring) overfor tredjemann.

Ansvarshavende for skilting og sperring på arbeidsstedet skal fremlegge dokumentasjon på å ha gjennomgått arbeidsvarslingskurs i henhold til reglene i Statens Vegvesens Håndbok-051, Arbeidsvarsling.

Den som får grave- og arbeidstillatelse til graving/arbeid i kommunal vei, må selv eie eller disponere det maskinelle utstyr som kreves for rask og riktig gjennomføring av et gravearbeid etter disse regler og bestemmelser.

Navn på utførende (ansvarlig) virksomhet/entreprenør skal være tydelig angitt på gravestedet, f.eks. med skilt og/eller på sperremateriellet.

1.2.1 Kvalifikasjon

Oslo kommune Samferdselsetaten krever, i samsvar med gjeldende plan- og bygningslov, at entreprenører innehar sentral godkjenning av foretak innenfor relevant tiltaksklasse. For graving i kommunale veier, kreves godkjenning i tiltaksklasse 2. Definisjon av tiltaksklasse 2 er:

- tiltak av liten vanskelighetsgrad, men hvor mangler eller feil kan føre til middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
- tiltak av middels vanskelighetsgrad, men hvor mangler eller feil kan føre til små eller middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
- store tiltak der utførelsen skjer under forhold som til en viss grad vanskeliggjør utførelsen eller krever spesielle metoder.

Kravet gjelder for graving i alle typer veier, gater, fortau og gang-/sykkelveier i Oslo.

Entreprenøren som er gitt gravetillatelse, er ansvarlig for arbeidet og for at reglene i disse retningslinjene følges, selv om han eller byggherren engasjerer underentreprenør for istandsetting eller andre arbeider.

Eventuelle underentreprenører skal ha samme kvalifikasjoner som hovedentreprenøren.

Oslos gater og veier er klassifisert som følger:

Veiklasse I: Hovedveier

Veiklasse II: Boligveier

Fortau og gang-/sykkelveier.

Se veilister på Oslo kommune Samferdselsetatens hjemmeside:
<http://www.samferdselsetaten.oslo.kommune.no/>

2 Søknad om grave- og arbeidstillatelse

Det skal alltid sendes søknad til Oslo kommune Samferdselsetaten om gravetillatelse. Søknad skrives på eget skjema "Søknad om gravetillatelse" som kan hentes på nedenfor nevnte adresser eller internettadresser og sendes/leveres til:

Besøksadresse: Oslo kommune, Samferdselsetaten
Seksjon for arbeidsvarsling
Strømsveien 102

Postadresse: Postboks 6703 Etterstad
0609 OSLO

Internett adresse: www.sam.oslo.kommune.no

Graveinstruksen gjelder for alle typer ledninger og omfatter all graving og boring i veier og gater samt for luftstrekk.

Graving i kommunale gater og veier skal ikke settes i gang før det er gitt gravetillatelse. Søknad om gravetillatelse oversendes først Oslo kommune Vann- og avløpsetaten og andre berørte kommunale etater før den sendes veiholder. Veiholder varsler politiet om gravingen.

Ved mindre gravearbeider/trafikkomlegginger på det lavtrafikkerte veinettet (boligveier og gang/sykkelveier) er behandlingstiden normalt 1 uke, ellers er behandlingstiden normalt 2 uker.

Samtidig med søknad om gravetillatelse, skal entreprenøren framlegge plan for trafikkavvikling og sperring ved arbeidsstedet (varslingsplan). Sammen med søknaden skal det medfølge kart over gravestedet i målestokk 1:1000.

Arbeidsvarsling reguleres av Statens vegvesens Håndbok 051 Arbeidsvarsling. Veiholder vil godkjenne eller justere varslingsplanen og fatte nødvendige skiltvedtak. Veiholder vil angi når gravearbeidet kan startes, når det må være avsluttet og til hvilke tider av døgnet det tillates å arbeide på stedet. Gravetillatelse og godkjent varslingsplan/skiltvedtak skal oppbevares på arbeidsstedet og forevises på forlangende av veiholders kontrollør eller av politiet.

Entreprenøren skal iverksette varslingsplanen og har ansvaret for å oppdatere denne til enhver tid.

2.1 Betingelser knyttet til grave- og arbeidstillatelsen

Veiholder kan kreve at veien midlertidig utvides eller omlegges for å oppnå tilstrekkelig trafiksikkerhet og fremkommelighet. Veiholder kan også kreve egen sikret fotgjengerpassasje forbi arbeidsstedet eller adkomst til bygninger langs veien.

Veiholder kan gi pålegg om at arbeidet må utføres samtidig med eller koordineres med annet arbeid på en veistrekning.

Instruks for gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo

Det vil normalt ikke bli gitt gravetillatelse i gater/veier som er ny- eller reasfaltet i løpet av de to siste årene. Dispensasjon kan gis, men det vil da stilles meget strenge krav til istandsettelse/omfang.

Det gjøres spesielt oppmerksom på at en vesentlig del av gravearbeidene i Oslo, av trafikkmessige årsaker, blir pålagt utført om natten. Dette stiller krav til støysvakt utstyr og redskap. Entreprenøren må selv kontakte helsemyndighetene/bydelsadministrasjonene for eventuell dispensasjon fra støyforskriftene (se lokalforskrift av 9.10.1994). Entreprenøren må planlegge sitt arbeid slik at kravene i støyforskriftene for Oslo kommune overholdes.

For hovedveier skal det fortrinnsvis bores/presses under veien, i stedet for å grave når grøftetrassen går på tvers eller tilnærmet på tvers av veien.

Dersom byggherre/entreprenør mener at boring/pressing ikke er gjennomførbart av tekniske årsaker, skal han skriftlig begrunne/dokumentere dette, slik at veiholder kan vurdere om graving likevel kan tillates.

Gravetillatelse gis alltid med det forbehold at pålagte undersøkelser er gjort og pålagte opplysninger er innhentet. Entreprenør er ansvarlig for å ha tilstrekkelig grunnlag for en sikker gjennomføring av gravearbeidet. Veiholder påtar seg ikke ved utstedelsen av gravetillatelse ansvar for rør, kabler, ledninger og lignende som ligger i grunnen fra før.

For graving innenfor verneverdige områder i Oslo sentrum skal gravemelding sendes byantikvaren før veiholder.

Anvisninger som gis av de nevnte instanser må følges.

2.1.1 Grøntarealer

For graving i grønntarealer, under trekroner eller andre steder hvor det er vegetasjon, i bydelene 0 – 5 (Indre by), skal Oslo kommune Friluftsetaten alltid godkjenne og instruere entreprenøren om utførelse av gravinger før arbeidet starter. En slik godkjenning skal byggherre/entreprenør innhente før søknad om gravetillatelse sendes.

2.1.2 Krav om dokumentasjon

Som en del av kvalitetssikringen pålegges entreprenøren i forkant av gravearbeidet å dokumentere vei-/fortausarealets tilstand. Det er spesielt viktig å dokumentere forhold som kan bli gjenstand for tvister ved anleggets slutt. Dette gjelder for eksempel eventuelle skader på dekke, belegning, kantstein eller andre veielementer.

2.2 Øyeblikkelig gravebehov

Når graving på grunn av lekkasje, kabelfeil eller ledningsbrudd må foretas omgående, skal dette straks meldes til veiholder på dagtid og til Statens vegvesen Vegtrafikkentralen, Akershusstranda 57, utenom normal arbeidstid.

Utfylt skjema for søknad om gravetillatelse skal sendes til veiholder påfølgende virkedag. Dersom gravingen har medført skade på grønntarealer, trær eller annen vegetasjon, skal Friluftsetaten varsles påfølgende virkedag.

3 Planlegging og utførelse av gravearbeid

3.1 Fremdrift

Det er veiholders målsetting at unødvendige ulemper for trafikanter, næringsdrivende og omgivelsene skal unngås ved graving i veigrunnen. Derfor skal alle gravearbeider planlegges og koordineres med fokus på dette forholdet. Dersom arbeidene ikke gjennomføres med fokus på fremdrift, kan veiholder kreve fortløpende i arbeidet og i spesielle tilfelle kreve oppgravde grøfter gjenfylt. Veiholder kan sette tidsfrist for entreprenøren for når arbeidene skal være avsluttet. Dersom gravingen består av lange grøfter eller mange enkeltgravinger, som medfører at arbeid pågår over lang tid, skal istandsettingsarbeidene utføres fortløpende. Dette er uavhengig om hele arbeidet er avsluttet eller ikke. Kravet omfatter ikke legging av slitelag, som skal legges sammenhengende for hele graveområdet.

3.2 Rydding, renhold og fremkommelighet

Politivedtektens bestemmelser om tiltak for å hindre tilgrising skal følges. Forsøpling/tilgrising som skyldes aktivitet i forbindelse med gravearbeidene er uten unntak entreprenørens ansvar. Veiholder kan bestille renhold for entreprenørens regning hvis renholdet ikke blir ivaretatt av entreprenøren.

Dersom trafikken skal opprettholdes forbi arbeidsstedet, må entreprenør utføre renhold, snøbrøyting, rydding og strøing av kjørebane og fortau på en måte som sikrer fremkommelighet for alle brukere. Fremkommeligheten skal ikke hindres av lagrede masser, opphauget snø eller is eller annet materiell ved gravestedet.

3.2.1 Universell utforming

Oslo kommune har spesiell fokus på universell utforming. I denne sammenhengen vil det si at omgivelsene ved gravestedet skal være utformet slik at de kan brukes av alle mennesker, og være tilrettelagt for fremkommelighet i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing eller spesiell tiltak.

På gravestedet skal det derfor alltid være mulig å passere for alle og ikke minst for funksjonshemmede som for eksempel svaksynte, blinde, bevegelsehemmede, rullestolbrukere og personer med rullator og personer som triller barnevogn.

3.3 Koordinerings-, påvisnings- og informasjonsansvar

Før gjennomføring av omfattende graveprosjekter skal ledningseier gjennomføre en kartlegging blant andre ledningseiere for koordinering og samkjøring av graveprosjektet. Dette gjelder fremføringstraseer for legging av tele- og datakabler, fjernvarmeledninger, vann- og avløpsledninger, etc. som er lenger enn 40 meter og/eller som krysser en vei.

Entreprenøren skal utarbeide en infoplan som viser etappevis tidspunkt for utførelse med opplysninger om hvem som er byggherre og hvem som er utførende entreprenør. På planen skal det opplyses om telefonnummer til de personene som kan kontaktes av beboere, publikum, næringsdrivende, med flere. Byggherre/entreprenør må selv forestå distribusjon av infoplanen til Samferdselsetaten, Oslo Handelsstands forening, beboere, sameier, borettslag

og butikker/bedrifter. Informasjon til handelsstanden gis minimum 4 uker før anleggstart, til de øvrige minst 3 uker før anleggstart.

Entreprenør skal ved søknad om gravetillatelse, som gjelder omfattende graveprosjekter, legge ved dokumentasjon for gjennomført kartlegging for koordinering og samkjøring, samt kopi av infoplan. Ved mangelfull dokumentasjon vil ikke gravetillatelse bli gitt.

3.3.1 Påvisning av kabler og ledninger

Kabel- og ledningseiernes krav til påvisning av kabler og ledninger, samt disses anvisninger som gis for å unngå skade, skal følges. Entreprenøren plikter å skaffe seg nødvendige opplysninger om kabler, fjernvarme, vann- og avløpsledninger eller andre innretninger (varmekabler, signalkabler, styringskabler, Tv-kabler, polygonpunkt, skilt o l).

3.3.2 Polygonpunkter

Før graving tar til må entreprenøren undersøke om det finnes polygonpunkter eller andre fastmerker i området hvor det skal graves. Opplysninger om dette fås i plan- og bygningsetaten. Polygonpunkter/fastmerker som finnes i gravearealet må ikke fylles ned. Om nødvendig må kassene heves slik at de er godt synlige når asfalten skal legges. Dersom polygonpunkt/fastmerker blir brakt ut av stilling ved gravearbeidene, skal plan- og bygningsetatens seksjon for grunnlagsdata og kart varsles slik at ny innmåling kan foretas.

3.4 Utførelse av gravearbeidene

3.4.1 Beskyttelse av omkringliggende asfalt

Før graving kan starte skal asfalten skjæres minimum 50 cm utenfor antatt topp grøftekant og til en hver tid være minimum 50 cm utenfor, slik at asfaltdekket utenfor gravingen ikke undergraves og skades. Skjæringen skal være i rette lange linjer uten innhogg og være parallell med grøftekanten.

Utstyr eller redskap som kan skade asfalten, må ikke komme i direkte kontakt med asfaltdekket utenfor gravestedet. Dette gjelder f.eks. maskiner med stålbelter og maskiner med tagger på støttelabber. Dersom slikt utstyr blir brukt, må spesielle beskyttelsestiltak settes i verk, f eks lemmer eller gummilabber.

Dersom asfalten utenfor gravingen er påført skade, vil arealet bli tatt med i oppmålingen og inngå i det arealet som skal settes i fullverdig stand etter gravingen.

3.4.2 Sikring mot ras

Entreprenøren har ansvaret for at grøfteprofilen utformes slik at ras unngås og hensynet til arbeidssikring ivaretas i henhold til gjeldende bestemmelser. Dette gjelder også sikkerheten for all trafikk ved gravestedet.

3.4.3 Utgravde masser

Utgravde masser skal fjernes fra gravstedet. Entreprenøren skal for egen regning sortere, håndtere og transportere slike masser etter gjeldene regelverk til godkjent lagringsplass, deponi eller gjenvinningsanlegg for slike masser. Unntatt er kantstein, brostein, naturstein og heller av betong som skal gjenbrukes. Overskuddsmaterialer av nevnte typer som ikke skal gjenbrukes på gravstedet er veiholders eiendom og skal transporteres til veiholders lager av entreprenøren for dennes regning. Detaljer avtales med veiholders kontrollør.

Materialer som skal gjenbrukes på stedet, skal lagres på et sted og på en måte som ikke er til hinder for fremkommeligheten eller for naboer til gravstedet.

3.4.4 Stempling og spunt

Eventuell stempling skal utføres slik at det ikke oppstår synkninger i tilstøtende grunn. All innkledning, spunting og stempling må bakfylles med grus eller sand og komprimeres.

3.4.5 Kjøreplater

Ved graving av tverrgående grøfter eller hull i alle veier, skal entreprenøren ha kjøresterke lemmer lett tilgjengelig slik at legging av lemmer kan være ferdig i løpet av 1 time etter at dette blir forlangt av veiholder eller politiet.

Kjøreplatene skal være dimensjonert for BK10 og ha tilfredsstillende friksjon.

Topp kjøreplate skal ha samme høyde som det øvrige veidekke. Anleggsflaten på hver side skal alltid være min. 0,5 m.

Benyttes kjøreplater på gangarealer skal det være solid rekkverk mot trafikk og gravegrop. I enkelte tilfeller kan det kreves tungt sperremateriell mot trafikkert område (se Hb 051).

Veiholder kan med øyeblikkelig virkning stoppe arbeidene dersom punktene overfor ikke blir fulgt.

3.4.6 Fjerning av snø og is

Ved graving om vinteren skal snø og is fjernes fra grøftetraseen og det skal påses at snø og is ikke kommer ned i grøften ved gjenfylling. Dette gjelder også for tilkjørte masser.

3.4.7 Grøntanlegg og sporvognsareal

Det skal tas særlige hensyn slik at grønntanlegg, i eller langs vei, ikke skades eller ødelegges. Graving i grønntanlegg i indre by må utføres i samråd med Oslo kommune Friluftsetaten. Ref. pkt. 2.1.1.

Ved graving i eller i nærheten av sporvognsarealer sendes gravemelding til Oslo kommune Samferdselsetaten, som varsler Kollektivtransportproduksjon AS og Oslo Sporvognsdrift AS.

4 Gjenfylling/reparasjon

4.1 *Generelle regler*

Gjenfylling av grøft utføres i henhold til bestemmelsene i Statens vegvesens Håndbok 018, Vegbygging. Dersom det oppstår vanskeligheter ved gjenfylling skal veiholder varsles

4.1.1 Gjenfylling rundt ledninger

For gjenfylling rundt ledninger og kabler gjelder ledningseiernes bestemmelser for sikker fundamentering.

For gjenfylling over det nivå som omfattes av ledningseiernes regler, følges bestemmelsene i denne instruksen.

4.1.2 Bruk av masser

Som hovedregel tillates kun rene, knuste steinmaterialer fylt tilbake i grøfta. Etter samråd med veiholder kan det tillates bruk av resirkulerte eller andre masser, men da iht. de krav om utførelse og kvalitet som Statens vegvesen Håndbok 018-Vegbygging stiller. I ledningssonen skal det anvendes masser iht. lednings- og kabeleienes bestemmelser. Resirkulert tilslag skal være deklarerert og levert av sertifisert produsent. Om slik deklarasjon ikke foreligger, kan veiholder gi midlertidig godkjenning såfremt materialet er dokumentert på tilsvarende måte som ved ordinær deklarasjon.

4.1.3 Utbedring av undergraving

Dersom veidekket, kantstein m.v. er undergravet, skal overliggende masser fjernes, slik at hele grøftetverrsnittet kan bli skikkelig gjenfylt og komprimert. Kantstein som løsner/blir forskjøvet skal tas opp og settes på nytt etter gjeldende regler. Dette skal gjøres før slitelaget legges.

4.1.4 Lagvis komprimering

Gjenfylling skal utføres og komprimeres lagvis i horisontale sjikt. Lagenes tykkelse avpasses etter komprimeringsmetodene, se tabell pkt. 4.4.

4.1.5 Fjerning av stempling og spunt

Spunt og stemplinger må fjernes forsiktig for å unngå setninger og ras. Ved særlig dårlig grunn, ved setningsfare for bygg eller ledninger langs gravingen, eller av andre tungtveiende årsaker, kan det tillates at spunt blir stående igjen i bakken. I slike tilfeller skal stemplingen fjernes nedenfra etter hvert som grøfta fylles. Stempling og spunt skal i alle tilfeller fjernes ned til minimum 1,0 m under ferdig vei. Dersom spunt eller stemplinger blir stående igjen, skal dette opplyses på egenkontrollskjemaet.

4.1.6 Midlertidig istandsetting

Dersom permanent istandsetting av en graving ikke kan utføres umiddelbart etter gjenfylling, skal entreprenøren legge et midlertidig asfaltdekke, fortrinnsvis varm asfalt, med minimum tykkelse 4cm. Asfaltdekket skal komprimeres med vibrovals.

Det tillates ikke å sette trafikk på uasfaltert areal.

Permanent istandsetting skal utføres straks forholdene ligger til rette for et fagmessig godt resultat, eller innenfor frist satt av veiholders kontrollør.

4.1.7 Skjæring og fresing av asfalt

Asfalt skal skjæres som beskrevet pkt. 3.5.1. For gravinger i kjørebane i hovedveier, skal det i tillegg freses 4 cm dybde og min. 50 cm bredde inn på eksisterende dekke utenfor skjærekanten slik at fortanning mellom lagene oppnås når ny asfalt legges. Fresingen skal foretas etter at det er undersøkt om det er undergraving. Hvis det er undergraving skal ny kant skjæres, før fresing.

Dersom tilstøtende asfaltdekke er i så dårlig stand at fortanning synes unødvendig eller lite hensiktsmessig, kan fortanning sløyfes dersom veiholders kontrollør godkjenner det.

4.1.8 Asfaltering etter graving i fortau og gang-/sykkelvei

Ved graving i fortau og gang-/sykkelvei skal det alltid nyasfalteres i full bredde. Dersom det finnes en gammel asfaltskjøt nærmere graveområdet enn 2 meter, skal ny asfalt legges fram til denne skjøten.

4.1.9 Langsgående asfaltskjøter i veibanen

Ved istandsetting etter graving i veibanen, skal nytt slitelag legges i hele kjørefeltbredder for å unngå skjøter i hjulsporene. I gater/veier uten oppmerkede kjørefelt, skal nytt slitelag legges i halve veibredden, eventuelt hele veibredden dersom gravingen berører mer enn halve veibredden.

4.1.10 Istandsetting av trafikktekniske innretninger

Veimerking (gangfelt, stopplinje, kjørefeltlinje) som fjernes/skades i forbindelse med graving skal som hovedregel erstattes med samme type innen fire virkedager etter asfaltering. Dersom værforhold i vinterhalvåret gjør det umulig å utføre istandsettingen på en fagmessig måte, skal arbeidet prioriteres når forholdene om våren tillater dette.

4.1.11 Annet sideareal

Annet sideareal som banketter, hulkiler og lignende skal etableres som før gravingen.

4.2 Oppbygning av underbygning

Til gjenfylling benyttes pukk, fraksjon 0-58 mm e.l.

Kult i fraksjon 11-120 mm eller tilsvarende skal brukes, ved tykkelse over 15 cm.

Det presiseres at oppgravde masser ikke tillates fylt tilbake i grøfta. Unntak fra denne bestemmelsen kan forekomme ved spesielle tilfeller. Massene skal i så fall godkjennes av veiholders kontrollør før gjenfylling.

4.3 Oppbygning av forsterkningslag

Med forsterkningslag menes laget fra topp underbygning og opp til underkant av bærelaget. Forsterkningslaget skal ha samme tykkelse som det eksisterende. Normalt er dette for boligveier og fortau 35 cm. For hovedveier er forsterkningslagets tykkelse 60 cm. Alle gravinger skal istandsettes med bærelag og slitelag i korrekt tykkelse (ref. pkt. 4.5.1, 4.5.2 og 4.5.3). Ved grunne gravinger kan det derfor være aktuelt å sløyfe underbygningen og eventuelt redusere tykkelsen på forsterkningslaget etter avtale med veiholders kontrollør.

Til forsterkningslag benyttes graderte steinmaterialer som sams pukk i fraksjon 0-58 mm e l. Maskinkult i fraksjon 11-120 mm e l kan også brukes. Resirkulert masse kan benyttes i samsvar med retningslinjer gitt i den til en hver tid gjeldende utgave av Statens vegvesens Håndbok 018, Vegbygging.

Dersom det benyttes maskinkult i underbygningen skal 50 cm (hovedvei) og 25 cm (boligvei) av forsterkningslaget bygges opp med samme materiale. Forsterkningslag av maskinkult avrettes og tettes i tilfelle med 10 cm sams pukk, 0-58 mm.

4.4 Komprimeringsregler

Gjenfylling utføres lagvis i horisontale sjikt. Hvert lag komprimeres med egnet komprimeringsutstyr. Nedenstående tabell viser egnet komprimeringsutstyr med tilhørende maksimum lagtykkelse og respektivt minste antall overfarter. Dersom annet utstyr ønskes brukt, skal entreprenøren redegjøre for dette.

Det er entreprenørens ansvar at det velges komprimeringsutstyr som ikke skader bygninger og installasjoner.

Komprimeringsutstyr	Maskinkult	Lagtykkelse	Antall overfarter
		Sand/grus Grov pukk/sams pukk	
Vibrasjonsplate: 50 - 100 kg 100 - 200 kg 400 - 500 kg 600 - 800 kg	30 cm 40 cm	15 cm 20 cm 35 cm 50 cm	
Vibrasjonsstamper: ("Hoppetusse") 75 kg		35 cm	
Håndholdt ("gå") Vibrasjonsvals: 600 - 800 kg		20 cm	(min) 4-6
Tandem Vibrasjonsvals: 2000-3000 kg	30 cm	30 cm	(min) 8-10

4.5 Oppbygning av bærelag og slitelag

Krav til asfaltmaterialer og utførelse er som hovedregel i henhold til Statens vegvesens Håndbok 246, Asfalt 2005 – materialer og utførelse.

All asfalt, også på fortau og gang-/sykkelvei, skal komprimeres med vibrasjonsvals. Eneste unntak er arealer som ikke kan valses, eksempelvis inntil gatemøbler eller bygningsfremspring. Slike arealer må komprimeres med egnet vibrasjonsplate med tilstrekkelig tyngde.

Før legging av slitelag skal all underliggende asfalt påføres klebemiddel, normalt bitumenemulsjon. Klebemiddel skal påføres i riktig mengde over hele arealet med egnet sprøyteutstyr.

Permanent slitelag tillates ikke lagt ved lufttemperatur under 5°C. Permanent slitelag tillates ikke lagt dersom det står fritt vann på underlaget.

Etter legging av slitelaget skal alle skjøter forsegles med bitumenemulsjon.

Valg av massetyper og tykkelser avhenger av veiklasse. Følgende krav gjelder:

Figuren og tabellen nedenfor viser prinsipiell oppbygning med lagtykkelser.

	Tykkelse		
	Hovedveier	Boligveier	Fortau og g/s-vei
Slitelag	6 cm	4 cm	4 cm
Bærelag	6 cm	4 cm	0 cm
Forsterkning	60 cm	35 cm	35 cm
Underbygning	Varierer	Varierer	varierer
Kabel/ledningssone Ledningseiers ansvar ○ ○ ○			

4.5.1 Hovedveier – veiklasse I

For hovedveier skal bærelagets tykkelse være minimum 6 cm og slitelagets tykkelse minimum 6 cm. Det skal benyttes Ag11 til bærelaget og Ab11 eller Ska11 til slitelaget. I veier hvor slitelaget er lagt med Ska-masse, skal Ska-masse benyttes. Det kan gjøres unntak

for dette ved mindre arbeider. Dette avtales direkte med veiholders kontrollør. I klasse I veier kan veiholder gi pålegg om å frese ned en lengre strekning for å muliggjøre maskinlegging.

4.5.2 Boligveier – Veiklasse II

For boligveier skal bærelagets tykkelse være minimum 4 cm og slitelagets tykkelse minimum 4 cm. Det skal benyttes Ag11 til bærelaget og Ab11 til slitelaget. Agb11 kan benyttes til bærelaget ved mindre arbeider. Maskinlegging skal benyttes så langt dette er mulig.

4.5.3 Fortau og gang-/sykkelveier

Til fortau og gang-/sykkelveier skal asfalttykkelsen være minimum 4 cm. Der hvor det er kryssende trafikk fra industri-/lagerplass, parkeringsplass eller lignende, skal asfalttykkelsen være minimum 8 cm.

Det skal benyttes Agb8 til veidekket. Så fremt det er mulig, skal det benyttes maskinlegging ved asfaltering av fortau og gang-/sykkelveier.

Ved store arbeider kan veiholder stille spesielle krav til overbyggingen, inklusive asfaltbelegningen.

4.6 Oppbygning av arealer med heller/brostein

Opprinnelig belegging skal reetableres. Heller og brostein skal være hele og feilfrie. Brukte materialer skal være rensset for tidligere fugematerialer. Setting skal skje i samme forband som tilliggende arealer. Brostein skal settes i knas.

Nye betongheller skal ha tykkelse minst 7 cm og ellers være av samme type og størrelse som de tilliggende.

4.6.1 Underbygning og forsterkningslag

Oppbygning av underbygning og forsterkningslag skal være som tidligere beskrevet i denne instruks. Om nødvendig tettes forsterkningslaget med subbus.

4.6.2 Komprimering, fuging og tilslutning

Etter at hellene/brosteinene er lagt, påføres hellene tørket finsand og brostein påføres fugesand som børstes ned i fugene før hele arealet komprimeres. Overflødig sand fjernes og hellene/ brosteinene etterkomprimeres. Dersom det tidligere har vært fuget med sementmørtel eller eventuelle elastiske materialer, skal samme fugemateriale benyttes ved reparasjonen.

Tilslutning til vertikale installasjoner (bygninger, kantstein, stolper m m) skal være godt tilpasset. Ferdig overflate skal være jevn og maks tillatt høydeavvik til tilliggende arealer er 5 mm. Svanker skal unngås og største tillatte avvik i jevnhet, målt med 3 meter lang rettholt, er 10 mm.

4.7 Legging av fortausrenner av betong

Rennene skal legges med samme fall som fortauet og ligge i samme høyde som fortausbelegget. Rennene skal fundamenteres i betong C25 eller bedre, tykkelse min 50 mm.

Der hvor fortausrenner munner ut mot kantstein, skal det skjæres eller hugges spor i kantsteinen med samme tverrsnitt som rennesporet.

Der fortausrenner mangler eller ikke er som beskrevet over, skal veiholder varsles før istandsetting.

4.8 Setting av kantstein

Kantstein av granitt tillates brukt om igjen. Kantsteinene skal i tilfelle være hele og uten skader/avskalling. Brukte materialer skal være rensset for tidligere fugematerialer. Brukt betongkantstein tillates ikke brukt om igjen.

Tilført ny kantstein skal være av samme type som tilstøtende/eksisterende.

Granittkantstein skal settes på et fundament av jordfuktig betong B30, tykkelse min 100 mm. Kantstein skal bakstøpes med betong B30 eller bedre. Bakstøpen skal avsluttes 70 mm under topp kantstein og skråningen skal være maks 1:1. Fugene skal være min. 10 mm og maks 20 mm og spekkes med mørtel samtidig med settingen for å sikre at spekkingen henger sammen med bakstøpen.

Betongen skal vannes og holdes fuktige i de første timene etter setting.

4.8.1 Alternative materialvalg

Dersom det tidligere har vært benyttet betongkantstein på gravestedet og den tilstøtende kantsteinen fortsatt er av betong, tillates det betongkantstein satt tilbake. Betongkantsteinen skal være så lik den tilstøtende som mulig, og være av en type som både limes og spikres. Setting skal ellers foretas etter leverandørens anvisninger.

På strekninger med betongkantstein skal veiholder alltid kontaktes i den hensikt å vurdere alternativ løsning.

4.8.2 Krav til ferdig produkt

Kantsteinslinjen skal ikke oppvise knekkpunkter, svanker eller andre synlige avvik fra "den teoretiske linje", verken i vertikal- eller horisontalplanet.

5 Varsling/kontroll/besikting

5.1 Før arbeidet starter

Før gravearbeidene starter, skal alle formelle krav til gravetillatelse, påvisninger, arbeidsvarsling, etc. være oppfylt. Entreprenøren skal dokumentere tilstanden på gravestedet og dets nærmeste område før arbeidet starter. Jf. Pkt. 2.1.2.

5.2 Før gjenfylling

Entreprenøren er selv ansvarlig for alt arbeid som er utført på gravestedet og det er ikke krav om at veiholder skal foreta noen form for godkjenning før gjenfylling. Dersom entreprenøren finner det nødvendig kan veiholder tilkalles før gjenfylling, i den hensikt å avklare konkrete forhold eller løsninger på stedet.

5.3 Varsling ved ferdigstillelse

For å lette kontrollarbeidet, er det utarbeidet et "Egenkontroll-skjema" som entreprenøren skal fylle ut og sende til veiholder. På dette skjemaet skal entreprenøren attestere for gjennomførte/ikke gjennomførte tiltak som er listet på skjemaet. Skjema for egenkontroll skal alltid sendes veiholder innen fem virkedager etter at arbeidet er ferdig utført. Skjemaet sendes til oppgitt telefaksnummer.

Veiholder vil deretter foreta oppmåling, eventuelt sammen med entreprenøren/byggherre.

Entreprenøren er ansvarlig for at "Instruks for gravearbeider på det kommunale veinett i Oslo" følges. Hvis et gravearbeid berører andre virksomheters installasjoner (vann- og avløpsledninger, el-kabler, telekabler, polygonpunkt, trær m v), skal de respektive virksomheter selv kontrollere sine installasjoner. Ansvarlig entreprenør varsler disse.

Dersom entreprenøren forsømmer sin varslingsplikt, kan han bli nektet å utføre gravearbeid på det kommunale veinettet i Oslo.

6 Pålegg/sanksjoner/kostnadsansvar

Skjer graving uten godkjent gravetillatelse, kan veiholder eller politiet stanse arbeidet inntil nødvendig tillatelse foreligger, eventuelt kreve istandsetting av graveområdet. Etterfølger ikke entreprenøren kravet, kan veiholder sørge for at istandsetting skjer for entreprenørens regning jf. vegloven § 58 jf. § 57. Har gravingen skjedd forsettelig eller uaktsomt, kan politiet, etter påtale, ilegge bøter jf. vegloven § 61.

Skjer graving/istandsetting i strid med denne instruksen, kan veiholder med hjemmel i gravetillatelsen kreve arbeidet stanset og gi pålegg om at arbeidet utføres i henhold til instruksen.

Arbeid som skjer i strid med godkjent gravetillatelse og som utgjør en fare, kan stanses av veiholder eller av politiet inntil de nødvendige sikringstiltak er gjennomført. På samme måte kan arbeidet stanses dersom varsling eller sperring ikke er utført i henhold til godkjent plan eller andre forhold og dette skaper vesentlige ulemper for trafikkavviklingen jf. skiltforskriften § 34 nr. 1.

Tiltak som veiholder eller politiet pålegger entreprenøren å gjennomføre skal utføres omgående og senest innenfor de frister som er gitt i pålegget.

Dersom entreprenøren utfører arbeid uten gravetillatelse, eller i strid med godkjent tillatelse og ikke retter seg etter de pålegg som veiholder/politiet har ilagt ham, kan veiholder for en periode nekte å gi entreprenøren arbeids-/gravetillatelse.

Fra arbeid blir satt i gang og til istandsettelsen er ferdig utført, har entreprenøren ansvaret på gravestedet. Skader som trafikanter eller andre måtte bli påført på gravestedet, er entreprenørens ansvar.

Dersom det i løpet av tre år etter at istandsettelsen er avsluttet, oppstår skader, setninger m.v. på gravestedet, vil veiholder kreve at skadene blir utbedret innen en gitt tidsfrist. Dersom skadene ikke blir utbedret innen fristen, vil veiholder bestille arbeidet utført for entreprenørens regning. Veiholder kan kreve garanti (for eksempel bankgaranti) som sikrer at veiholder ikke får utgifter som følge av gravearbeidet.

Ved nyasfaltering skal dekket ha en jevnhet som er i samsvar med Statens vegvesens Håndbok 018 Vegbygging. Det vil si at målt med en 3 meter lang rettholt i veiens lengderetning skal maksimum ujevnhet være mindre enn 6 millimeter. Krav til jevnhet gjelder også for skjøter. For setninger inntil 15 millimeter i nevnte treårs-periode, vil det kreves at entreprenøren utfører reparasjon av gravestedet. Der asfalten har en tykkelse på over 6 cm, freses den ned til halv tykkelse før det legges nytt dekke. Når asfalttykkelsen er under 6 cm, må all asfalt på gravestedet fjernes helt før det legges ny asfalt. Når setningene er større enn 15 millimeter må asfalten fjernes og gravestedet komprimeres godt før det asfalteres på nytt. Ved store setninger vil det bli vurdert om alle massene må skiftes ut og komprimeres lagvis i henhold til instruksen.

Byggherren og utførende entreprenør er solidarisk ansvarlig i hele garantitiden for skader på veien og på eiendom tilhørende tredjemann så langt skaden skyldes forhold knyttet til gravearbeidet.

Instruks for gravearbeider på det kommunale veinettet i Oslo

Ved ethvert gravearbeid på kommunale veier skal byggherren betale for kostnader knyttet til kontrollfunksjonen og verdiforringelsen.

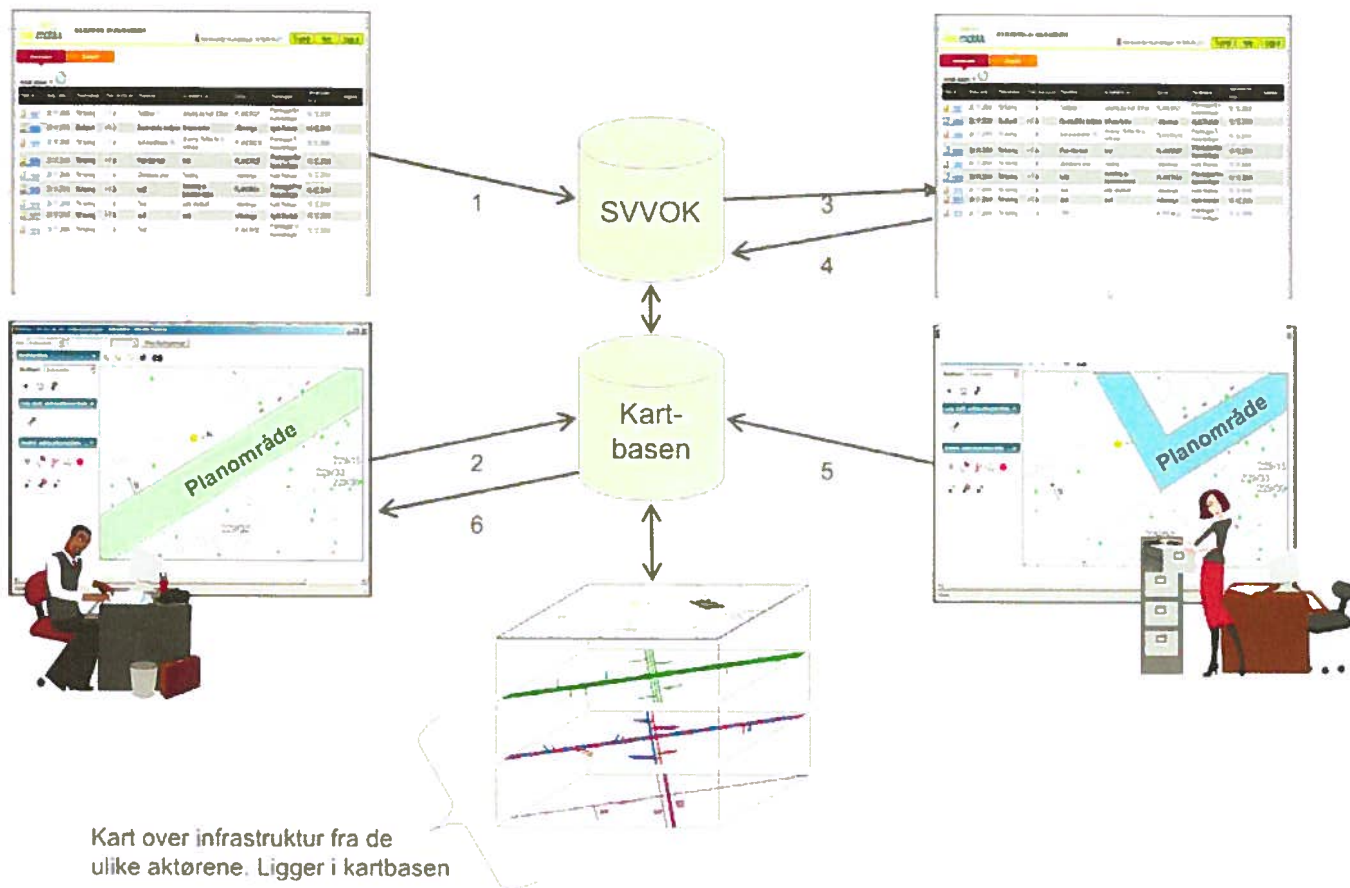
Samferdselsetatens faktura for verdiforringelse dekker kostnader til utbedring av påkommende skader, setninger med mer som oppstår **etter utløpt garantiperiode**.

Det kreves ikke erstatning for verdiforringelse dersom istandsettelsen er så omfattende at den dekker større sammenhengende områder. For gravinger, eller deler av gravinger der istandsettelsen oppfyller både lengde- og breddekravene i tabellen under, vil det ikke bli krevd erstatning for verdiforringelse.

Gravested	Bredde	Lengde
Kjørebane og gater i kvartalsbebyggelse	Et kjørefelt (3,5 m)	Helt kvartal
Kjørebane, gater utenfor kvartalsbebyggelse.	Et kjørefelt (3,5 m)	Minimum 80 m
Alle kjørebaner		Hele
Kjørebanebredden (kantstein til kantstein)		Minimum 40 m
Fortau og gang-/sykkelveier	Hele bredde	Minimum 25 m

Koordinering av planprosesser

I forbindelse med utarbeidelse av planer, høringsrunder og koordinering av planer, vil aktørene måtte forholde seg til andre aktører og til veiholder. Dette gir behov for nye roller, retningslinjer og arbeidsoppgaver. Planleggingsprosessen kan sammenfattes i dette bildet:

1. Planer beskrives i Fellesløsningen så fort de kan skisseres. Dersom det er aktuelt med plassering av skjøtekum (lengde, bredde, dybde og type kum) så er det viktig at dette beskrives i planen.
2. Samtidig lagres planen i kartbasen
3. Andre aktører får kjennskap til planen enten ved å se planpolygonet i kartet eller ved at planen er sendt på høring
4. Andre aktører kan legge inn tilbakemeldinger i form av kommentarer, innsigelser etc til planer som er skissert – eller kan fatte interesse for å delta i felles planlegging. De kan angi i kartet hvilket område av planen som merknaden refererer seg til. Utover dette vil også planer som er sendt på høring gå til registrerte såkalte ”interessenter” (f.eks. Oslo Handelsstands forening) som vil kunne gi en enkel kommentar uten å ha noen ytterligere påvirkning (sterkt begrenset funksjonalitet i forhold til aktør).
5. Det er ikke faste prosedyrer for hvordan felles planlegging og prosjektering skal skje. Det vil avhenge av sakens egenart. Alle involverte parter kan ta initiativ til å innlede samarbeid om utvikling av felles planer, og de vil selv måtte fastslå hvem som skal lede dette arbeidet. En plan kan også overføres til en annen aktør. Videre kan andre aktørers planer f.eks. bli delplaner i en overordnet/hovedplan.

NB! Planer som er ferdig koordinert mellom aktørene skal godkjennes av veiholder (ikke vist på bildet).

Nettjeneste skal redusere gravingen

Fra 1. juli i år har Oslo kommune innført en felles gravemeldingstjeneste for alle som skal grave i kommunen.

TEKST TRULS TUNMO
truls.tunmo@tur.no

– Systemet virker, og det er et mål for anvendelsen at særlig de større prosjektene skal koordineres for å oppnå mindre graving i gatenettet i Oslo. Det vi kan se, er at graveetatene legger ekstra rør for at aktørene kan komme å trekke sine kabler. Men hvor god tjenesten er, har vi ikke noen tall på foreløpig. Det skal utføres en etteranalyse, sannsynligvis i 2011, sier avdelingsdirektør i Samferdselsetaten i Oslo kommune, Helge Jensen.

– Må registrere graving

– Vi håndterer også gravemeldingstjenesten for forskjellige infrastrukturere over hele landet. Enten kan de ringe Gravemeldingstjenesten eller gå inn på nettportalen gravemelding.no. Her må entreprenører registrere stedet de har tenkt å grave, sier salgs- og markedsdirektør i Geomatikk AS, Magne Kippervik til Teknisk Ukeblad.

Gravemelding.no drives for offentlige instanser som kommuner eller Statens vegvesen, eller for infrastrukturere som

telekommunikasjonsbedrifter, energiverk, vann- og avløp og fjernvarme, ifølge Kippervik.

Vant konkurranse

Geomatikk drifter også nettportalene gravearbeider.no og gravekoordinering.no etter at de vant en konkurranse som Statens vegvesen og Oslo kommune utlyste om hvem som skulle stå bak disse portalene.

– Gravekoordinering.no er nettsidet for firmaer og entreprenører – de som skal registrere, koordinere og godkjenne planer om gravearbeid, sier Kippervik.

– Gravearbeider.no er en publikumsportal som viser hvem som graver, når de graver, formålet med gravingen og hvem de graver for, sier han.

Plikt

Alle som skal grave i Oslo må registrere planene om gravearbeidet i gravekoordinering.no.

– Dette er pliktig foreløpig i Oslo, men kan også komme til å omfatte flere kommuner. Nettportalen inneholder en kart-

MÅ MELDE FRA: Oslo kommune har innført en felles gravemeldingstjeneste for alle som skal grave i kommunen.

løsning hvor man må tegne inn stedet man har tenkt å grave. Den inneholder også en løsning hvor man må beskrive arbeidets

art og en oppfølging i forhold til aktørene. Når planen er ferdig koordinert sendes denne til kom-

munen eller til Statens vegvesen for godkjenning, sier Kippervik. •

Vedlegg til BU-sak 19/24

Saksframlegg

Saksmappe:
04/2279

Saksbeh:
Morten Nordlie

Dato: 25.11.2005
Arkivkode:
356.6

Saksgang

Utvalg	Møtedato
BYDELSUTVIKLINGSKOMITEEN	07.12.2005
BYDELSUTVALGET	15.12.2005

BU-sak 05/108 Frivillighet i endring – bydel Sagens samarbeid med de frivillige organisasjoner

På sporet av en lokal frivillighetspolitikk ?

Innledning.

Under behandling av Bystyremelding nr. 5 – 2002 – Frivillighet i endring, - fattet bydelsutvalget (BU – sak 03/55 – Retningslinjer for tilskudd til frivillig aktivitet) følgende vedtak:

”Administrasjonen bes utrede langsiktige avtaler om samarbeid og tilskudd med frivillige organisasjoner som i dag supplerer bydelens tjenestetilbud, jfr. Anbefalingene i Bystyremelding 5-2002 – Frivillighet i endring. Bydelsutvalget får en sak om dette før budsjettbehandlingen 2004.”

Grunnet flere forhold har administrasjonens arbeid med denne saken trukket i langdrag. En første tilnærming til utfordringene i vedtaket, var at administrasjonen sendte ut en forespørsel og ba om en tilbakemelding fra de største aktørene innen det frivillige arbeidet i bydelen, om deres forhold og ønsker til samarbeid med bydelen. Det var liten respons på henvendelsen.

I forbindelse med bydelsutvalgets budsjettbehandling den 16.12.04, ble det fattet to vedtak som berører forholdet til de frivillige organisasjonene.

V 11 – Kostra 385 andre kulturtiltak.

”Administrasjonen bes behandle eventuelle søknader om tilskudd til frivillige tiltak innenfor områder som, bydelen har ansvaret for(psykisk helsearbeid, tiltak mot rusproblemer, barnevern m.v) innenfor bevilgningen på de respektive funksjonsområder.
”

I BU – sak 05/04 ble dette vedtaket presisert som følger:

” Vedtaket dreier seg om ordinær driftsstøtte til organisasjoner som gir tjenester knyttet til bydelens lovbestemte tjenester. Organisasjonene kan imidlertid søke om støtte til enkelttiltak over frivillighetsmidlene ”

Denne presiseringen ble lagt til grunn for bydelsdirektørens forslag til fordeling av midler. BU valgte i saken (BU – sak 05/36) imidlertid å tildele en del midler til driftsstøtte.

V 16 – Kostra 385 andre kulturtiltak.

”Bydelsutvalget etterlyser utredningen om bydelens samarbeid med frivillige organisasjoner, vedtatt av bydelsutvalget i 2003”

2. Lokal frivillighetspolitikk

I arbeidet med å utrede de oppgaver bydelsutvalget har vedtatt innfor frivillighetsområdet, har administrasjonen søkt etter noen elementer som kan gi innhold og retning til en ”lokal frivillighetspolitikk”.

- Få kommuner og bydeler har vedtatt en frivillighetspolitikk. For Oslos vedkommende kan en finne elementer og fragmenter til en slik politikk i flere ulike styringsdokumenter. Vi har søkt å finne fram til de viktigste føringene og implementert disse i saksfremstillingen.
- Likeledes har vi søkt å tydeliggjøre frivillig sektors betydning og rolle. Dette sammen med de konkrete anbefalinger og forslag oppsummeringen av frivillighetskonferansen synliggjør.
- Vi har også sett etter nye modeller for samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor. Særlig i forhold til rollen til eldresentrene/frivillighets/nærmiljøsentrene. En annen pilot kan være forslaget om å knytte aktørene i Barne og ungdomsrådet og Idrettens samarbeidsutvalg tettere sammen rundt utviklingen av aktiviteter for barn og unge.
- I forslagene og anbefalingene har vi vektlagt å være konkrete og handlingsorienterte, slik at det ikke bare blir samarbeid om fine ord. Likeledes at de er lokalt tilpasset (bydelen) og bygger på en dialog, respekt og forståelse for hverandres behov , ansvar og roller. F. eks ønsket om årlige frivillighetskonferanser.
- Det er en felles forståelse om at god forankring både politisk og administrativt – er en forutsetning eller nødvendighet for lokalt frivillighetsarbeid. Den brede politiske og administrative deltakelsen på frivillighetskonferansen kan stå som et eksempel på forankringsprosessen.

3. Offentlig – frivillig samarbeid. Frivillig sektors betydning og rolle.

En undersøkelse fra 1998 viste at 54 prosent av befolkningen utførte frivillig arbeid. 126 000 frivillige årsverk utføres i de frivillige organisasjonene. Markedslønn for denne innsatsen utgjør ca 40 milliarder kroner. I en bydel som Sagene med ca 30 000 innbyggere vil dette tilsi at ca 16 000 innbyggere i større eller mindre grad er engasjert i frivillig arbeid.

Det er en trend i samfunnsutviklingen at rekrutteringen til frivillige lag og organisasjoner har stagnert noe etter 1998. I Bydel Sagene, med sine store befolkningsendringer, er det rimelig å anta at deltakelsen er noe lavere enn de tall Kommunenes Sentralforbund refererer til. Om tallene f. eks reduseres fra 54 % til 30 %, betyr det fremdeles at over 9000 personer er engasjert i frivillig arbeid i bydelen.

Om antallet er 9000 eller 16 000 er ikke et hovedpoeng,- det vesentlige er at det gir en beskrivelse av omfanget av den ressursen og innsatsen, som knytter seg til frivillig virksomhet. Et omfang som understøtter påstanden om at det frivillige livet ofte betegnes som "limet" i lokalmiljøet eller "smøremiddel" for å få ting til å fungere. Det brede spekter av ulike aktiviteter er med på å utvikle samhold, tilhørighet, identitet, trivsel og framtidstro.

I Bystyremeldingen – Frivillighet i endring, - legges det vekt på tre former for støtte og samarbeid med private aktører.

Den medlemsbaserte virksomheten.

Målsettingen med denne støtteordningen er å styrke lokal deltakelse og aktivitet.

Den beste støtteformen er grunnstøtte.

Midler gitt til frivillige og sivile sammenslutninger ut fra deres formål og størrelse, men uten krav til spesielle aktiviteter. Bydelens generelle støtte til idrettslagene er eksempel på grunnstøtte.

Verdibasert samvirke.

Samarbeidsrelasjoner mellom bydelen og organisasjonene, der bydelen ønsker å trekke vekslers på sammenslutningenes særegne verdifundament. Begrunnelsene for å støtte slike er ofte knyttet opp mot ønsker om mangfold på et felt, stimulere frivillige organisasjoner for å nå offentlige mål eller å få til noe der bare sivile aktører finnes.

Den mest egnede støtteformen her er aktivitetsstøtte; midler knyttet til selve aktiviteten og ikke til drift av medlems eller interesseorganisasjonen.

Fortjenestefri velferdsproduksjon

Siden sivile velferdstilbud til tider kan være bedre, billigere og mer fleksible enn tilsvarende offentlige, kan en utkontraktere oppgaver til organisasjonene. Slikt samarbeid bygger på forventninger om effektivitet og målrettethet og kravene til kvalitet og innhold er de samme som en vil stille til andre velferdsprodusenter.

Det finnes, imidlertid andre virksomheter, som faller innenfor denne type avtaler mellom det offentlige og de frivillige organisasjonene, f. eks. frivillighetssentralene og eldresentrene. I forhold til bydelsutvalgets vedtak V 11- om behandling av søknader om tilskudd til frivillige tiltak innenfor områder som bydelen har ansvaret for innenfor bevillingen på de respektive funksjonsområder, vil samarbeid om velferdsproduksjon ha en sentral plass.

4. En politikk for samarbeid med sivile sammenslutninger. Politiske

styringsdokumenter.

I både statlige og kommunale dokumenter understrekes frivillighetens egenverdi og frivillig sektor som en viktig arena for demokrati og deltakelse. Det legges vekt på at frivillige aktører spiller en viktig rolle i å utvikle nye velferdstilbud og for gjennomføring av politisk prioriterte tiltak.

Det er ikke plass her til å ta for seg alle de saker og politiske dokumenter som belyser bystyrets syn på betydningen av frivillige aktører og deres virksomhet innenfor ulike samfunnsområder, men det er av betydning å presentere noen med aktualitet for de utfordringer bydelen står overfor i utviklingen av nye samarbeidsformer med den sivile sektor.

I Bystyremelding nr. 2- 2002- Oppvekst i Oslo- understrekes den viktige rollen barne- og ungdomsorganisasjoner har som utvikling av interesser, demokrati, deltakelse og sosial integrasjon. Av ti strategier for arbeidet med å sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge i Oslo, - berører tre av strategiene direkte forholdet offentlig - frivillig samarbeid.

- Utvidet samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Bedre samordning av tilbud for barn og unge
- Videreutvikle et mangfoldig kultur- fritidstilbud for ungdom.

Bystyret ber også byrådet oppfordre bydelene til å sette i gang kampanjer for å trekke inn borettslag, organisasjoner og bedrifter i lokalmiljøene som "faddere" for barne og ungdomstiltak.

Bystyremelding 2- 1999 – Kriminalitetsforbyggende arbeid blant barn og unge blir det understreket de frivillige organisasjonenes rolle i det kriminalitetsforebyggende arbeidet særlig samarbeidet med idretten og innvandrersamfunnene.

Bystyremelding 4 – 2001- By i bevegelse har byrådet fire arbeidsmål for å nå fastsatte målsettinger. Særlig et av målene er aktuelle for denne saken.

"Den frivillige innsatsen for idrett og friluftsliv er uvurderlig. Byrådet ønsker å videreføre samarbeidet med frivillige, private aktører for utvikling og nytenkning og på den måten arbeide for at muligheten for lek, fysisk aktivitet, friluftsliv og rekreasjon fremmes på best mulig måte. Byrådet ønsker å se på alternative samarbeidsformer og organisering med hensyn til vedlikehold, bygging og drift av ulike anlegg. Byrådet vil også stimulere til at den frivillige innsatsen opprettholdes. Det legges spesielt vekt på et nært samarbeid med frivillige organisasjoner, bydeler, skoler idrettslag, barnevern og politi."

I Bystyremelding 3- 2002 – Et inkluderende Oslo- strategier for sosialpolitikken understreker byrådet behovet for å skape arenaer hvor frivillige organisasjoner og sosialtjenesten kan samarbeide om forbyggende tjenester. Særlig vektlegges tiltaks og oppfølgingsarbeid i forhold til sosialt vanskeligstilte barnefamilier.

Økt brukermedvirkning er et uttalt politisk mål. Brukerorganisasjonene er medlemmenes talerør overfor offentlige organer. Bystyremelding 2 – 1996 – Integrasjon av flyktninger og innvandrere legger derfor opp til støtte til innvandrernes egne organisasjoner og at tiltak og aktiviteter som kan fremme integrering skal stimuleres.

I Bystyresak 41- 2002 – Eldresentrene i Oslo- tjenesteutvikling og ressurser understrekes mulighetene for økt rekruttering til frivillig aktivitet, blant annet når frivillighetsentralene og eldresentrene går sammen i mobiliseringen og oppfølgingen av frivillige medarbeider.

5. Endringer i samspillet gir nye utfordringer for ledere i Oslo kommune.

Utviklingen av samarbeidet mellom frivillig sektor og kommunen gir nye utfordringer for ledere i Oslo kommune.

Graden av samarbeid mellom frivillige aktører og kommunen varierer fra sektor til sektor og innen fagområder.

Selv om de ulike meldingene og politiske vedtakene understreker både behovet for og ønsket om samarbeid med sivil sektor, er den enkelte leders kunnskap, oppfatning og erfaringer med frivillige organisasjoner også utslagsgivende for om samarbeid blir etablert.

Bystyremeldingen understreker at ledere i Oslo kommune skal ha en forpliktelse til å vurdere frivillighet som et tiltak for å gi økt fleksibilitet og mulighet for å frigjøre ressurser i tjenestene.

Ledere må vurdere hva frivillige samarbeidspartnere kan tilføre tjenesten, og om det finnes relevante frivillige samarbeidspartnere.

Den enkelte leder skal legge til rette for at egne ansatte får kjennskap til potensielle samarbeidspartners verdigrunnlag, arbeidsmåter og organisering og opplæring i å mestre samarbeidet.

Byrådet tar sikte på å bidra til tilbud om opplæring og kompetanseutvikling om frivillighet for kommunens ledere og ansatte.

Utfordringen for kommunen og bydelen blir å klargjøre sin rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner med frivillig sektor etter at kontakten og samarbeidsformene delvis har endret karakter.

Deretter må det legges til rette for et mer forpliktende samarbeid i h.t. bydelsutvalgets vedtak og føringer.

6. Frivillighetskonferansen – ønsker og behov.

I et nytt forsøk på å følge opp bydelsutvalgets vedtak, og å gi administrasjonen innspill i forhold til å utrede langsiktige avtaler om tilskudd og samarbeid med frivillige organisasjoner, ble det avholdt en konferanse den 21.april i Sagene samfunnshus under tittelen; "Frivillighet i endring."

Det var en godt besøkt konferanse, med over 50 representanter fra organisasjonene, 8 fra de politiske partiene og 10 fra bydelsadministrasjonen som deltakere. Konferansen ble gjennomført som en dialog rundt følgende fire hovedpunkter:

- Frivillig aktivitet

Organisasjonens aktiviteter og deres betydning for lokalsamfunnet

- Demokratibyggere

Frivillige organisasjoner beskrives ofte som "skoler" i demokrati. Organisasjonene som sosiale møteplasser og gjennom sin egenorganisering fungerer som arena for læring og mestring av deltakelse i demokratiske prosesser - demokratibyggere.

- Samfunnsbygger

Mange organisasjoner har som en målsetting at de skal gjøre en innsats for andre. Er det særlige innsatsområder organisasjonene ønsker å rette fokus mot ?

- Samarbeid mellom organisasjonene og bydelen.

Ønsket var en dialog og synspunkter på den måten samarbeidet mellom bydelen og organisasjonene er formaliser. Finnes det en god måte å strukturere samarbeidet på, i forhold til et mer forpliktende og langsiktig samarbeid?

Konferansedeltagerne ble delt inn i tre grupper, hvor samtalene rundt bordene tok utgangspunkt i tre ulike innsatsområder:

- Barn og unge
- Voksne og godt voksne
- Kultur og nærmiljø

ANBEFALINGER.

Det ble utarbeidet flippoverark, med de ulike gruppenes anbefalinger og forslag. Basert på disse arkene kan en oppsummere anbefalingene eller utfordringene fra konferansen til følgende hovedpunkter.

1. Koordinering og samarbeid og utvikling av ulike besøkstjenester.
"Nesten alle driver besøkstjenester- kan de koordineres bedre på tvers av Organisasjonene ?"

- Hvordan nå de som trenger det ?
- Rekruttering av frivillige.
- Organisering av selvhjelpsgrupper
- Besøks og følgetjenester
 - Ernæring og mat
 - Seniorveilederer tjeneste – oppsøkende
 - Grupper med spesielle behov
 - Fysisk aktivitet
- Drift/organisering av mange frivillige.
- Kompetansebygging, kurs og tilhørighetsarbeid for de frivillige.
- Bydelens tjenesteapparat må benytte de frivillige – også på formiddagstider.
- Nye samarbeidsformer og kontakter på tvers av organisasjonene

2. Aktivitetskalender

”Organisasjonene bør lage en aktivitetskalender, som kan synliggjøre aktiviteter og tilgjengelighet. Kan bekjempe myter og fordommer ”

- Aktivitetskalender – timeplan – hva skjer i de ulike organisasjonene denne uken – når og hvor.
- Oversikt over hvordan en kan nå organisasjonene, - gjerne med navn på kontaktpersoner og mailadresser.
- Samarbeid med bydelens informasjonstjeneste
- Utvikle en nettbasert aktivitetskalender – en link til bydelens nettsider.
- Linker til de frivillige organisasjonene fra bydelens hjemmeside.
- Bruk av internett, østkantavisa m.m
- Synlige i gatebildet - speakers corner – bydelsrebus- kulturen ut på gata.

3. ”Flerbrukshus”- arenaer, lokaler - tilgjengelighet og bruk.”

Vøyenvolden gård: en av byens best bevarte hemmeligheter”

- Oversikt over lokaler og møteplasser i bydelen
- Samarbeid i forhold til arrangementer og aktiviteter - samarrangementer.
- Utfordringer knyttet til bruk, drift og vedlikehold av lokaler
- Bruk av lokaler nå og i fremtid.
- Bedre utnyttelse av arealer, lokaler og møteplasser for å få mest mulig ut av ressursene.

4. Helhetlig tilbud til barn og unge

”Lokal aktivitet er identitetsskapende ! ”

- Samkjøre aktiviteter og støtte hverandre i forhold til barneklubber
- Samarbeid med idrettslagene i stede for å organisere egne lag.
- Breder representasjon ,medvirkning og informasjon til og fra barn og ungdom
- Felles øvinger og opptredener – korps, kor m.m.
- Mer informasjon ut til skolene
- Bedre friarealer, lekeplasser og ungdomstilbud.
- Større utnyttelse av Bjølsenhallen og Voldsløkka.
- Formelt samarbeid om offentlige oppgaver utført av frivillige organisasjoner.
- Innvandrerorganisasjonene
- Foreldresamarbeid

5. Langsiktig samarbeid

”problemer med forutsigbarhet når det gjelder finansiering av frivillig arbeid- svar på søknaden i Mai er for sent.”

- Kan frivillighetsmidlene behandles før Mai ?
- Møter med bydelsadministrasjonen før budsjettet er bra.
- Kurs for frivillige
- Søknadskurs- veiledning og råd i forhold til utforming av søknader.
- Møter(som dette) med alle organisasjonene må gjentas årlig
- Hvordan videreutvikle brukermedvirkning i forhold til frivillighetsmidlene
- Oppfordring til bydelens tjenesteapparat i å bli flinkere til å bruke de frivillige.
- Kvalitetsvurdering av aktiviteter og en tydeliggjøring av hva som fungerer og hva som ikke fungerer.
- Samarrangementer – bydelsdagene m.m. faste kulturprofileringsdager.
- Løpende dialog- bruk av kompetanse og informasjonskanalene.(også mellom organisasjonene).

7. Nye modeller for samarbeid og samhandling mellom bydelen og frivillig sektor.

7.1 Sektorovergripende Flerbrukshus

Bydel Sagene er inne i en rivende utvikling, hvor bydelen må tilpasse seg nye økonomiske rammer og forutsetninger. En betydelig nybygging og transformasjon av gamle industriområder til boliger, gir en innflytting av unge mennesker relativt tidlig i etableringsfasen. En synkende eldrebefolkning , men fortsatt store grupper av mennesker med behov for kontakt, støtte og omsorg. Mellom 3 og 4 000 mennesker flytter hvert år inn og ut av bydelen.

En strategi for å møte bydelens endrede økonomiske rammebetingelser, befolkningsendringer og brukerbehov og de frivillige organisasjonenes ønsker om større grad av forutsigbarhet i de økonomiske rammebetingelsene, bedre koordinering av besøkstjenester, rekruttering og skoloring av frivillige, utvikling av aktivitetskalendere, styrke tilgjengelighet og bruk av lokaler , kan være å utvikle to sektorovergripende nærmiljøsentraler i bydelen.

Sentralene kan også være kontaktpunktet til øvrige organisasjoner og foreninger inne sitt distrikt, f. eks. menigheter, pensjonistforeninger, speidere, idrettslag, naturvernforeninger m.m. dette for å utvikle nye samarbeidsformer og kontakter på tvers av organisasjonene og å videreutvikle aktivitetskalender og en oversiktlig og fleksibel bruk av møteplasser og lokaler, samt å etablere nettbaserte informasjons og kontaktskanaler.

Sentralen kan også være knutepunktet for koordinering og samarbeid med bydelens tjenestesteder i forhold til samarbeid og utvikling av ulike besøkstjenester, og for å koordinere disse på tvers av organisasjonene.

På tilsvarende måte kan de være en pådriver i å gjøre bydelens tjenestestedsledere oppmerksomme på de tilbud og ressurser som eksisterer innen frivillighetssektoren, slik at disse i større grad blir i stand til å nå bystyrets målsetting om at de har en forpliktelse til å

vurdere frivillighet som et tiltak for frigjøring av ressurser i tjenestene og gi økt fleksibilitet i tjenestetilbudene.

I de nye retningslinjene for frivillighetssentralen legges det vekt på at sentralene skal være en lokal forankret møteplass åpen for alle som har lyst til å delta innen frivillig virksomhet. Sentralen skal rekruttere nye frivillige, og bidra til å gjøre det enklere å delta i frivillig virke.

Sentralen skal skape en møteplass og være et kraftsenter for et mangfold av lokalt frivillig virke basert på enkeltpersoner, foreninger og lag, menigheter, det offentlige og andre med interesse for frivillighet.

Frivillighetssentralen skal i sin virksomhet legge vekt på å styrke engasjement og deltakelse på det lokale frivillighetsområdet for å møte lokale ønsker og behov.

Den frivillige innsatsen skal være et tillegg til offentlig virksomhet, og skal ikke erstatte eksisterende tiltak.

Det er en målsetting å utvikle sentralene til mer sektorovergrepene nærmiljøsentraler. "Flerbrukshus."

I bydelen ser vi allerede konkrete eksempler på at sentrale virksomheter innen frivillighets sektoren søker å finne samdriftsmodeller, som kan gi synergieffekt på aktivitetssiden og kostnadsreduksjoner på driftssiden.

Torshov eldresenter og Frivillighetssentralen på Torshov(Norsk Folkehjelp), startet et arbeid med å samlokalisere virksomhetene og utvikling av eldresenteret som et flerbrukshus. Selv om frivillighetssentralen har avviklet sin virksomhet, har viktige tiltak og aktiviteter blitt overtatt av eldresenteret.

Sagene samfunnshus arbeider med å utvikle huset som en møteplass for enkeltpersoner, organisasjoner og frivillige innenfor ulike modeller for driftsfelleskap med selskaper og foreninger.

En viktig og sentral aktør i forholdet til frivillig aktivitet, særlig innenfor barne og ungdoms virksomhet, er Trikkestallen.

Inndeling i distrikter og muligheter for utnyttelse av lokaler og koordinert innsats.

Under frivillighetskonferansen ble det rettet søkelys mot bedre utnyttelse av arealer, lokaler og møteplasser for å få mest mulig ut av ressursene. Både slik det er i dag og også visjoner for framtidig bruk. Dette ble sett sammen med kostnader og utfordringer knyttet til forskrifter og regler for bruk, drift og vedlikehold av lokaler.

En av utfordringene knyttet til en strategi for sektorovergrepene nærmiljøsentre, vil knytte seg til en gjennomgang og analyse av de mulighetene som ligger i å redusere eiendomskostnader og å få mer ut av eksisterende lokaler.

Selv om vi er en relativt tett avgrenset geografisk bydel, vil det av hensyn til ulike brukergruppers mobilitet og driftsmessige vurderinger/organiseringer være hensiktsmessig å knytte en strategi for sektorovergrepene sentre til en områdebasert/distriktmessig avgrensning av sentrenes samarbeidsområder eller "nedslagsfelt."

En hovedutfordring til en slik modell, blir i større grad å rette fokus på hvilke tilbud vi ønsker å gi til brukerne og som brukerne etterspør, for dernest å se hvor i bydelen/distriktet vi har egnede lokaler og muligheter for å utvikle slike tilbud. Det anbefales derfor at bydelen tar kontakt med frivillighetssentralen, trikkestallen, samfunnshuset og eldresentrene i bydelen for å drøfte muligheten av å etablere to nærmiljøsentre i bydelen.

7.2 Helhetlig tilbud til barn og unge.

Frivillighetskonferansen rettet søkelyset på utfordringene knyttet til bedre koordinering og utvikling av helhetlige tilbud til barn og unge. Disse utfordringene er av en noe annen karakter enn et tilbud til voksne – eldre og grupper med spesielle behov.

Tilbakemeldingene fra frivillighetskonferansen viser dette:

- Samkjøre aktiviteter og støtte hverandre i forhold til barneklubber
- Samarbeid med idrettslagene og større utnyttelse av Bjølsenhallen og Voldsløkka
- Mer informasjon og samarbeid med skoler, foreldre og innvandrerorganisasjoner
- Formelt samarbeid om offentlige oppgaver utført av frivillige organisasjoner.
- Bedre friarealer, lekeplasser og ungdomstilbud.
- Større medvirkning, informasjon og representasjon fra barn og unge.
- Felles opptredener og øvinger - kor, korps m.m

Utfordringene og mulige løsningsstrategier kan også eksemplifiseres gjennom å bruke idretten som eksempel på koordinering og samarbeidspartner.

Idretten har sitt eget kontaktorgan til bydelen i Idrettens Samarbeidsutvalg.

Alle lag og foreninger med tilknytning til bydelen har møterett til samarbeidsutvalget. Totalt 31 lag og foreninger. Bydelens kontaktpunkt til Idrettens samarbeidsutvalg er lagt til KON – avdelingen, som fungerer som sekretær for utvalget.

Utvalget behandler tildeling av lokale aktivitetsmidler (til lagene direkte fra tippemidlene), kommunedeleplanen for idrett og friluftsliv, behovet for idrettsanlegg og investeringer til idrettsformål. Samarbeidsutvalget spiller også en viktig rolle i utviklingen av Voldsløkka/Bjølsenfeltet og aktivitetene/realiseringen av Bjølsenhallen.

I forhold til idrettsregistreringen 2004, har idrettslagene tilknyttet bydel Sagene, 909 medlemmer i aldersgruppen 6 – 12 år og 1105 medlemmer i aldersgruppen 13 – 19 år. Totalt ca 2000 barn og unge.

Foreninger med et bredt spekter av idretter, fra cricet og trekkhundklubb til selvforsvar og fotball og bandy/innebandy og snowboard.

Det er særlig to klubber med et stort nedslagsfelt i bydelen, det er Sagene IF med ca 370 og Skeid med ca 1000 medlemmer.

Med støtte fra Idrettens Storbyprosjekt og bydelen, har Sagene IF og Skeid kunne engasjere en administrativ ressurs, en idrettskoordinator. En viktig funksjon for idrettslag med en stor andel fremmedkulturelle, liten foreldredeltakelse og begrenset ressurstilgang.

En støtte for det frivillige tillitsmannsapparatet og tilrettelegger for organisasjonsutvikling, effektiv drift og etablering av nye aktiviteter i lagene.

Dette har gjort lagene i stand til et ekstraordinært sosialt engasjement. I denne sammenhengen er det viktig å nevne Løkkaprojektet – et tilbud for barn og unge med behov for ekstra idrettsaktivitet i skolehverdagen og Åpen hall – å holde Bjølsenhalle åpen for

uorganisert aktivitet for barn og unge i bydelen samt Nærmiljølaget – Sagene Ring- for barn og ung rundt Sagene samfunnshus. Prosjektene utvikles i samarbeid med skolene i bydelen og Barn- og unge avdelingen og kultur – og nærmiljøavdelingen. Økt grad av koordinering og samhandling med idrettslagene bør søke å finne sin løsning innenfor et styrket samarbeid med Idrettens Samarbeidsutvalg. Dette er også i tråd med føringer gitt fra Samferdsels- og miljøkomiteen i forbindelse med behandlingen av Kommunedelplan for idrett 2005- 2008, som ble behandlet i bystyret den 16.03.2005. Komiteen mente at byråden må ta initiativ overfor bydelene slik at samarbeidsutvalgene kan fungere motiverende og resultatskapende for brukerne.

Dette vil utfordre koordineringen innad i bydelsadministrasjonen. Både Barn- og unge avdelingen og kultur – og nærmiljøavdelingen har god og regelmessig kontakt med idrettsbevegelsen i bydelen. Kontakten har noe ulik innfallsvinkel i det KON – avdelingen ofte samarbeider med idretten om arealer, idrettsanlegg, lekeplasser og bruk av friarealer til idrettsformål og den generelle idrettsaktiviteten i bydelen. BOU – avdelingen samarbeider særlig om å utvikle idrettsaktiviteter som tiltak innen undervisning, forebyggende arbeid og tiltakselementer innen barnevernet. Ved siden av dette benytter den kommunale fritidssektoren ofte idrett og friluftsliv, som viktige elementer og tiltak innenfor det forebyggende barne og ungdomsarbeidet.

En annen sentral aktør innen tiltak for barn og unge , - er bydelens barne- og ungdomsråd. Rådet vil i løpet av høsten gjennomføre en egen høring om barn og unges oppvekstvilkår i bydelen.

Administrasjonen er av den vurdering at det kan gi en god synergieffekt å knytte barne- og ungdomsrådet og de tilbakemeldingene de får fra sin høring, sammen med Idrettens Samarbeidsutvalg og representanter fra KON og BOU- avdelingene for å videreutvikle tilbudet til barn og unge i bydelen.

En ser også for seg at samarbeidet med barne- og ungdomsrådet og KON og BOU avdelingene , bør ta opp i seg tilbudet og aktivitetene til målgruppen innenfor det mer generelle kulturfeltet som , musikk, dans, teater. m.m.

Administrasjonen foreslår derfor at det i løpet av første halvår 2006 som et eget pilotprosjekt, tas initiativ til at de to avdelingene, sammen med barne- og ungdomsrådet og idrettens samarbeidsutvalg drøfter konkrete tiltak for å nå et helhetlig tilbud til barn og unge.

8. Samarbeid og forutsigbarhet.

8.1. Tildeling av frivillighetsmidler.

Når det gjelder rammene for midlene avsatt til støtte for til frivillig arbeid, de årlige frivillighetsmidlene, er det et ønske fra organisasjonene at disse blir fordelt tidligere en i Mai.

Det burde være mulig å etterkomme dette ønsket. Midlene kan lyses ut i Januar, med en svarfrist og saksbehandlingstid i februar, slik at de blir klare for politisk behandling i Mars/April. Det foreslås at alle midlene deles ut samtidig.

8.2. Synlighet og profilering.

Fra bydelens side,- men også fra organisasjonene,-har det kommet ønsker om muligheter for at forestillinger, konserter opptredener m.m. kan finne sted i bydelens lokaler, arenaer, parker m.m.

Det er et ønske at forestillinger, produksjoner , kor, korps m.m. som mottar støtte, kan bidra med en aktivitet på en av bydelens tjenestesteder eller friområder. Bydelsadministrasjonen ønsker en formalisering av dette forholdet . Det foreslås at det der det er gjennomførbart, knyttes betingelser til forestillinger, konserter, framførrelser m.m. på bydelens tjenestesteder,lokaler,parker m.m til mottakerne av økonomisk støtte fra frivillighetsmidlene.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

1. Bydelsutvalget tar utredningen om bydelens samarbeid med frivillige organisasjoner til orientering.
2. Administrasjonen ta kontakt med frivillighetssentralen, trikkehallen, samfunnshuset og eldresentrene for å drøfte muligheten av å optimalisere koordineringen av tilbudene og om mulig å etablere to nærmiljøsentre i bydelen.
3. Administrasjonen tar initiativ overfor barne- og ungdomsrådet og idrettens samarbeidsutvalg for å drøfte og om mulig, gjennomføre konkrete tiltak for å nå et helhetlig tilbud til barn og unge.
4. Frivillighetsmidlene lyses ut i Januar, med søknadsfrist 1 Februar. Det fordeles frivillighetsmidler kun en gang pr.år.
5. Der det er mulig, skal mottakere av økonomisk støtte fra bydelens frivillighetsmidler, forplikte seg til en framføring e.l ved bydelens tjenestesteder,bydelsdager m.m

Det avholdes regelmessige frivillighetskonferanser.

For 2006 vedtas følgende retningslinjer for tildeling av frivillighetsmidler:

- Aktiviteter for barn og unge skal prioriteres ved fordeling av tilskudd til frivillig aktivitet.
- Videre prioriteres utadrettet virksomhet og tiltak som støtter opp om integrasjon av barn og unge med minoritetsbakgrunn.
- Tiltak som gis støtte bør være tilgjengelige for funksjonshemmede

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

- 242, 243, 265, 273 og 275.
- d. Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom følgende kostrakapittel; 320, 335, 360 og 385.
 - e. Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom følgende kostrakapittel; 100, 120, 130 og 180.
 - f. Fullmakt til å inngå og si opp avtaler vedrørende kjøp og salg av varer og tjenester innenfor de rammer som følger av Bydelsutvalgets vedtak.
 - g. Fullmakt til å inndra og opprette antall stillinger på kostrakapittel 253 og 254 som er nødvendig for å tilpasse turnus.

7. Bydelsutvalget søker om å få utsatt inndekning av merforbruket i 2005 til 2007.

Arbeidsutvalgets/Bydelsutvalgets behandling:

Det vises til eget hefte med budsjettbehandlingen

BU-sak 05/108 Bydel Sagenes samarbeid med de frivillige organisasjoner

Bernt Apeland – AP, Gerd Vollset – SV hadde ordet i saken.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

1. Bydelsutvalget tar utredningen om bydelens samarbeid med frivillige organisasjoner til orientering.

2. Administrasjonen ta kontakt med frivillighetssentralen, trikkestallen, samfunnshuset og eldresentrene for å drøfte muligheten av å optimalisere koordineringen av tilbudene og om mulig å etablere to nærmiljøsentre i bydelen.

3. Administrasjonen tar initiativ overfor barne- og ungdomsrådet og idrettens samarbeidsutvalg for å drøfte, og om mulig gjennomføre konkrete tiltak for å nå et helhetlig tilbud til barn og unge.

4. Frivillighetsmidlene lyses ut i januar, med søknadsfrist 1. februar. Det fordeles frivillighetsmidler kun en gang pr.år.

5. Der det er mulig, skal mottakere av økonomisk støtte fra bydelens frivillighetsmidler, forplikte seg til en framføring e.l ved bydelens tjenestesteder, bydelsdager m.m

6. Det avholdes regelmessige frivillighetskonferanser.

7. For 2006 vedtas følgende retningslinjer for tildeling av frivillighetsmidler:

Aktiviteter for barn og unge skal prioriteres ved fordeling av tilskudd til frivillig aktivitet.

Videre prioriteres utadrettet virksomhet og tiltak som støtter opp om integrasjon av barn og unge med minoritetsbakgrunn.

Tiltak som gis støtte bør være tilgjengelige for funksjonshemmede

Bydelsutviklingskomiteens behandling:

Paul Aage Aasheim – H og Marie Åsen –AP fremmet følgende tilleggsforslag til pkt. 2:
(endringen er kursivert og understreket)

Administrasjonen tar kontakt med frivillighetssentralen, trikkestallen, samfunnshuset, eldresentrene og andre mulige samarbeidspartnere, for eksempel menigheter, for å drøfte muligheten av å optimalisere koordineringen av tilbudene og om mulig å etablere to nærmiljøsentre i bydelen.

Eli Marie Åsen –AP fremmet følgende forslag til nytt pkt. 8:
Bydelsutvalget ber administrasjonen om å få en ny sak i 2006 om muligheten for å inngå langsiktige avtaler om samarbeid med og tilskudd til frivillige organisasjoner som kan supplere bydelens lovpålagte tjenestetilbud jf. Bydelsutvalgets vedtak i BU-sak 03/55.

Votering:

Pkt. 1 – 7 i Bydelsdirektørens vedtak med tillegg fra H/AP ble enstemmig vedtatt.

Eli Marie Åsen – AP sitt forslag til nytt pkt. 8 ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er Bydelsutviklingskomiteens vedtak:

Bydelsutviklingskomiteen tilrår Bydelsutvalget å fatte følgende vedtak:

VEDTAK:

1. Bydelsutvalget tar utredningen om bydelens samarbeid med frivillige organisasjoner til orientering.
2. Administrasjonen tar kontakt med frivillighetssentralen, trikkestallen, samfunnshuset, eldresentrene og andre mulige samarbeidspartnere, for eksempel menigheter, for å drøfte muligheten av å optimalisere koordineringen av tilbudene og om mulig å etablere to nærmiljøsentre i bydelen.
3. Administrasjonen tar initiativ overfor barne- og ungdomsrådet og idrettens samarbeidsutvalg for å drøfte og om mulig, gjennomføre konkrete tiltak for å nå et helhetlig tilbud til barn og unge.

4. Frivillighetsmidlene lyses ut i januar, med søknadsfrist 1. februar. Det fordeles frivillighetsmidler kun en gang pr.år.

5. Der det er mulig, skal mottakere av økonomisk støtte fra bydelens frivillighetsmidler, forplikte seg til en framføring e.l ved bydelens tjenestesteder, bydelsdager m.m

6. Det avholdes regelmessige frivillighetskonferanser.

7. For 2006 vedtas følgende retningslinjer for tildeling av frivillighetsmidler:

Aktiviteter for barn og unge skal prioriteres ved fordeling av tilskudd til frivillig aktivitet. Videre prioriteres utadrettet virksomhet og tiltak som støtter opp om integrasjon av barn og unge med minoritetsbakgrunn.

Tiltak som gis støtte bør være tilgjengelige for funksjonshemmede

8. Bydelsutvalget ber administrasjonen om å få en ny sak i 2006 om muligheten for å inngå langsiktige avtaler om samarbeid med og tilskudd til frivillige organisasjoner som kan supplere bydelens lovpålagte tjenestetilbud jf. Bydelsutvalgets vedtak i BU-sak 03/55.

Frivillighetskonferansen 2009

Bydel
Sagene

Sagene
samfunnshus

Frivillighetskonferansen 2009

18:00 Velkommen!

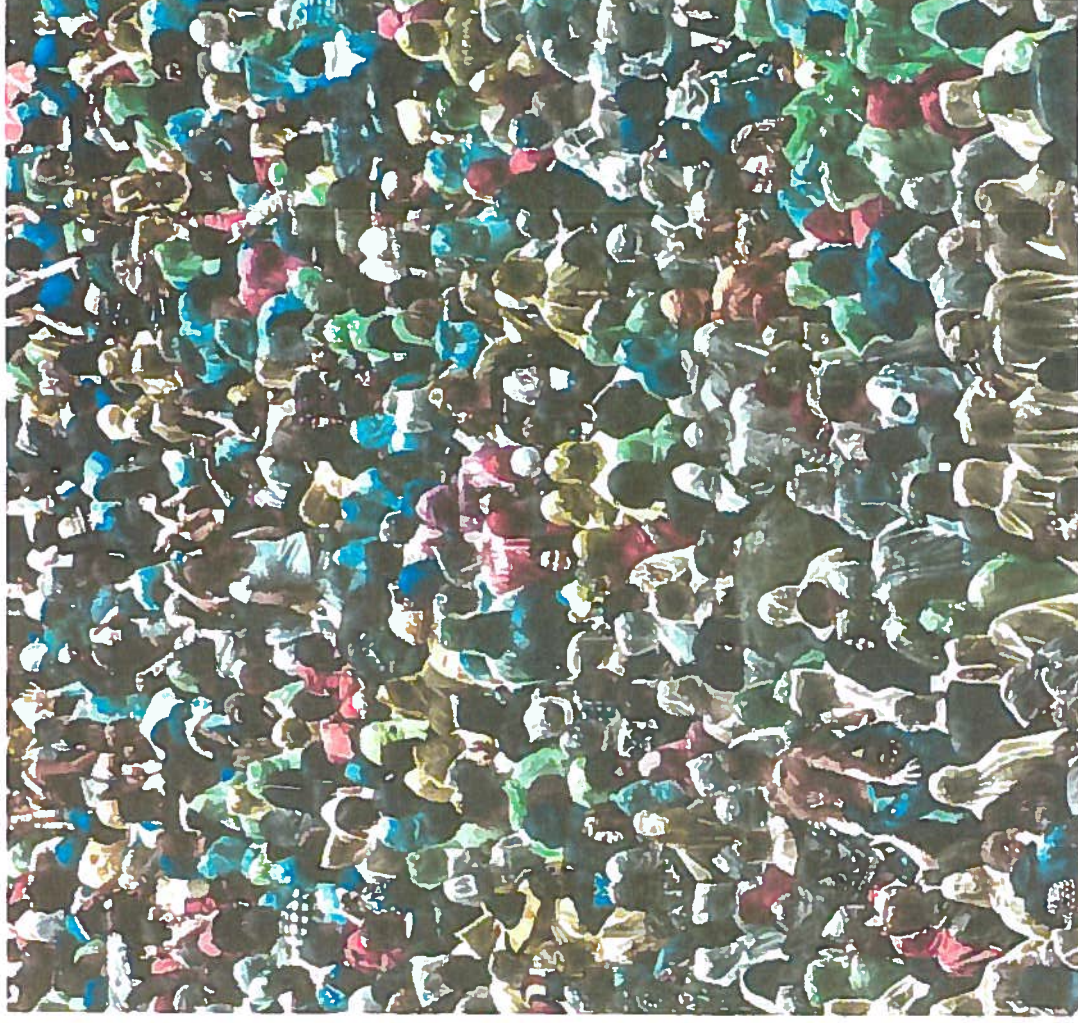
18:10 Innledning

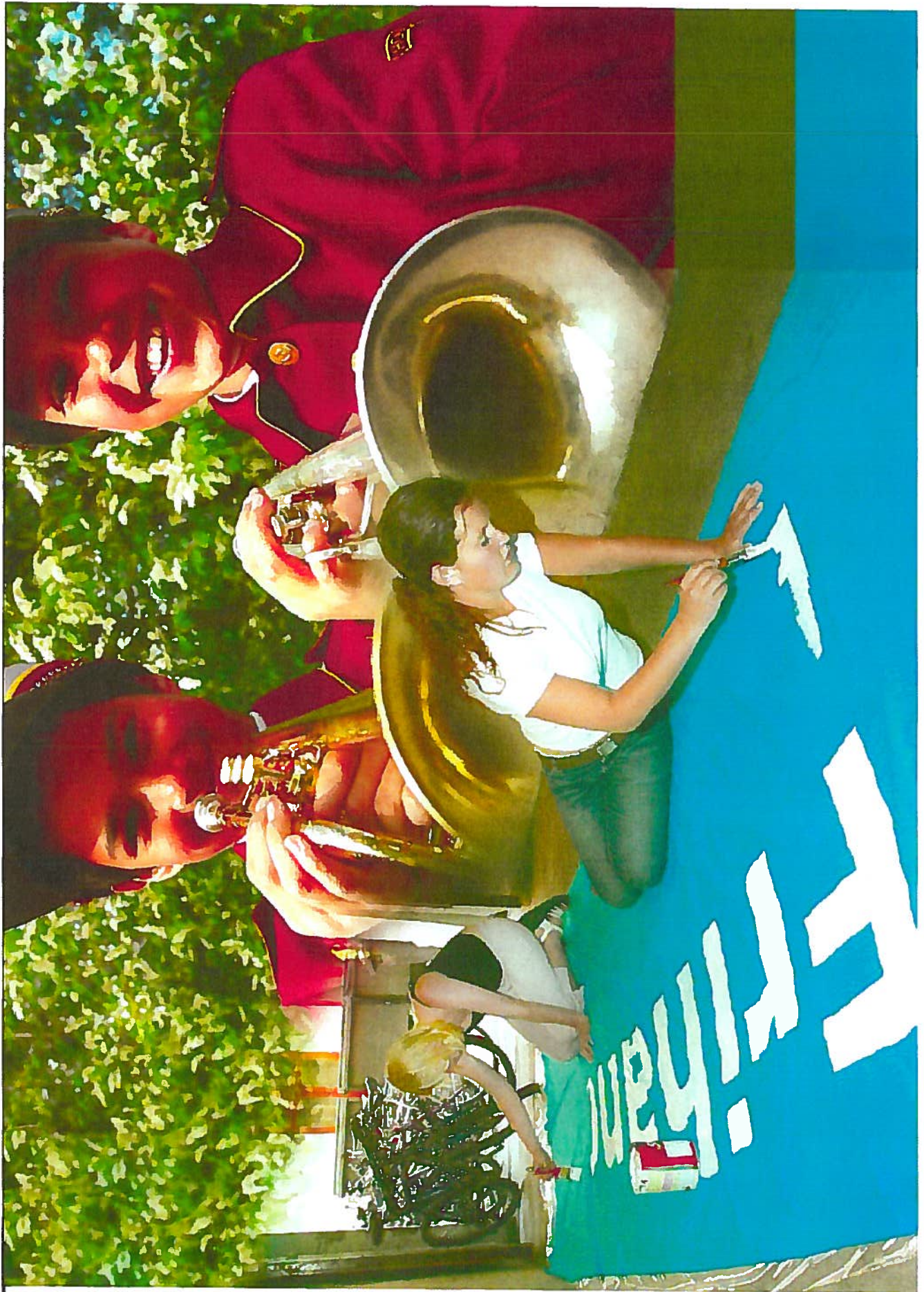
18:40 Kommentarer

19:10 Pause

19:25 Kafédialog

20:05 Oppsummering

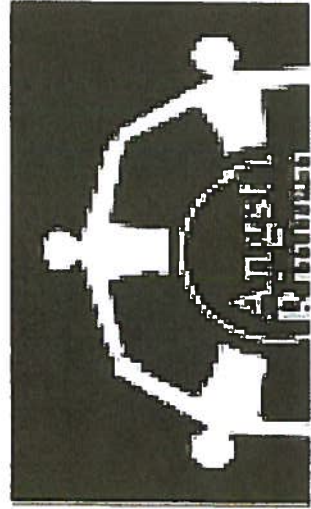
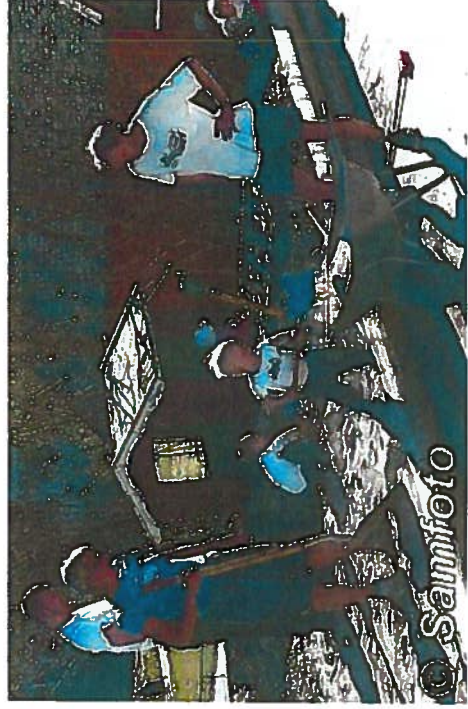

8 sommer
Kirkevisk

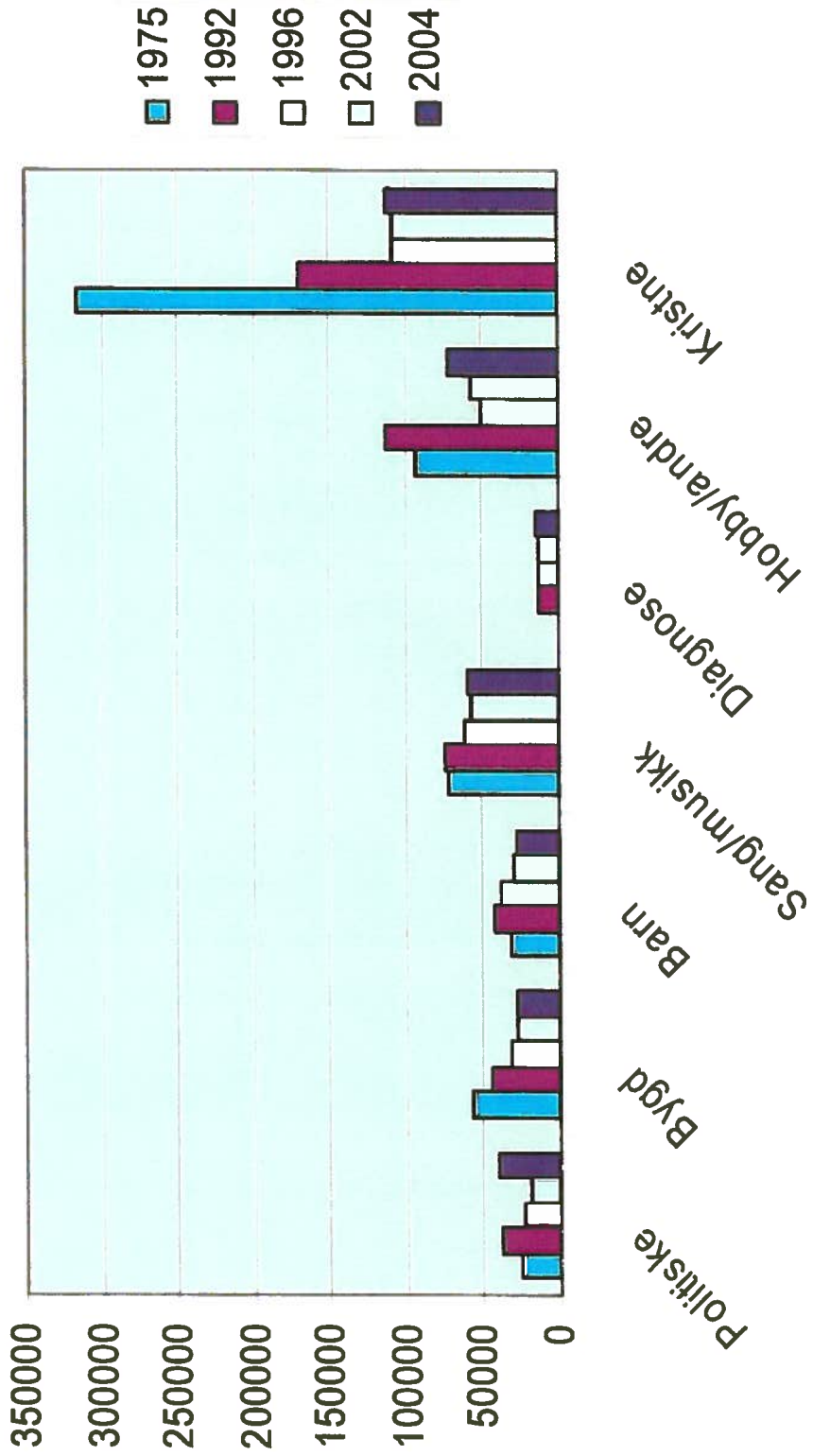
Juvenile
TEs fanostu: pñ Nordden

Nye organisasjonstyper (e. 1960)

Sammenligning av oppslutning i form av betalende medlemmer under 26 år i seks grupper av organisasjoner.
 Kilde: Fordelingsutvalget.

Organisasjonene i det politiske landskapet på 2000-tallet

- Samfunnsendrende organisasjoner i tilbakegang
 - Avpolitisering av samarbeidet offentlige myndigheter <-> frivillige organisasjoner
- Nye kanaler for politisk innflytelse
 - Brukerstyrte, offentlige tilbud
 - Rådgivende strukturer i kommunal forvaltning

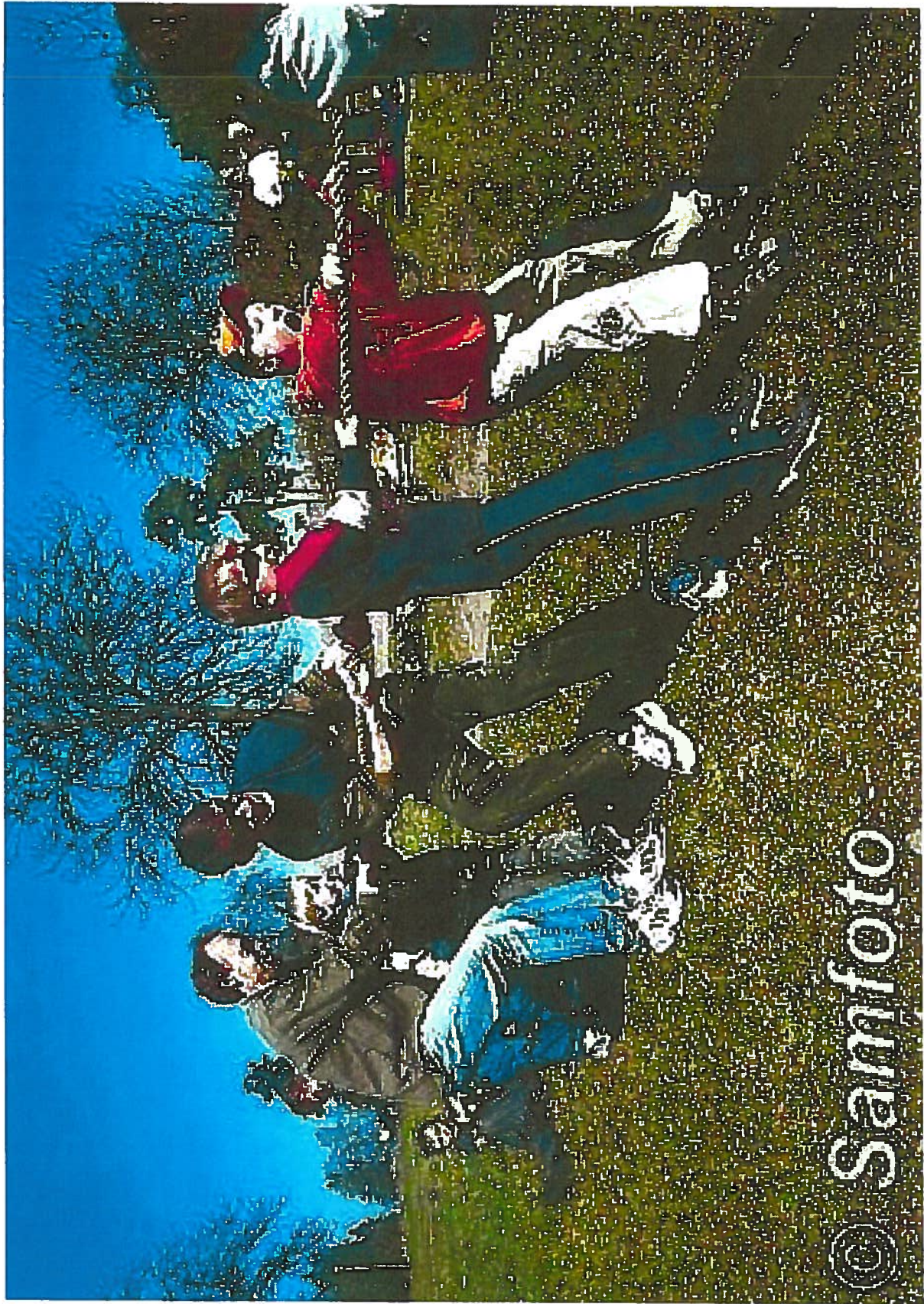
Den nye frivilligheten

- Nye organisasjonstyper
- Færre medlemmer, flere brukere?
- Ikke-hierarkiske, ikke-demokratiske
- Lokale foreninger uten nasjonal overbygning
- Ikke samfunnsendrende
- Private initiativ?
- Profesjonalisering

Men:

Frivillig engasjement har *ikke* gått nevneverdig tilbake de siste ti årene, det antar bare nye former.

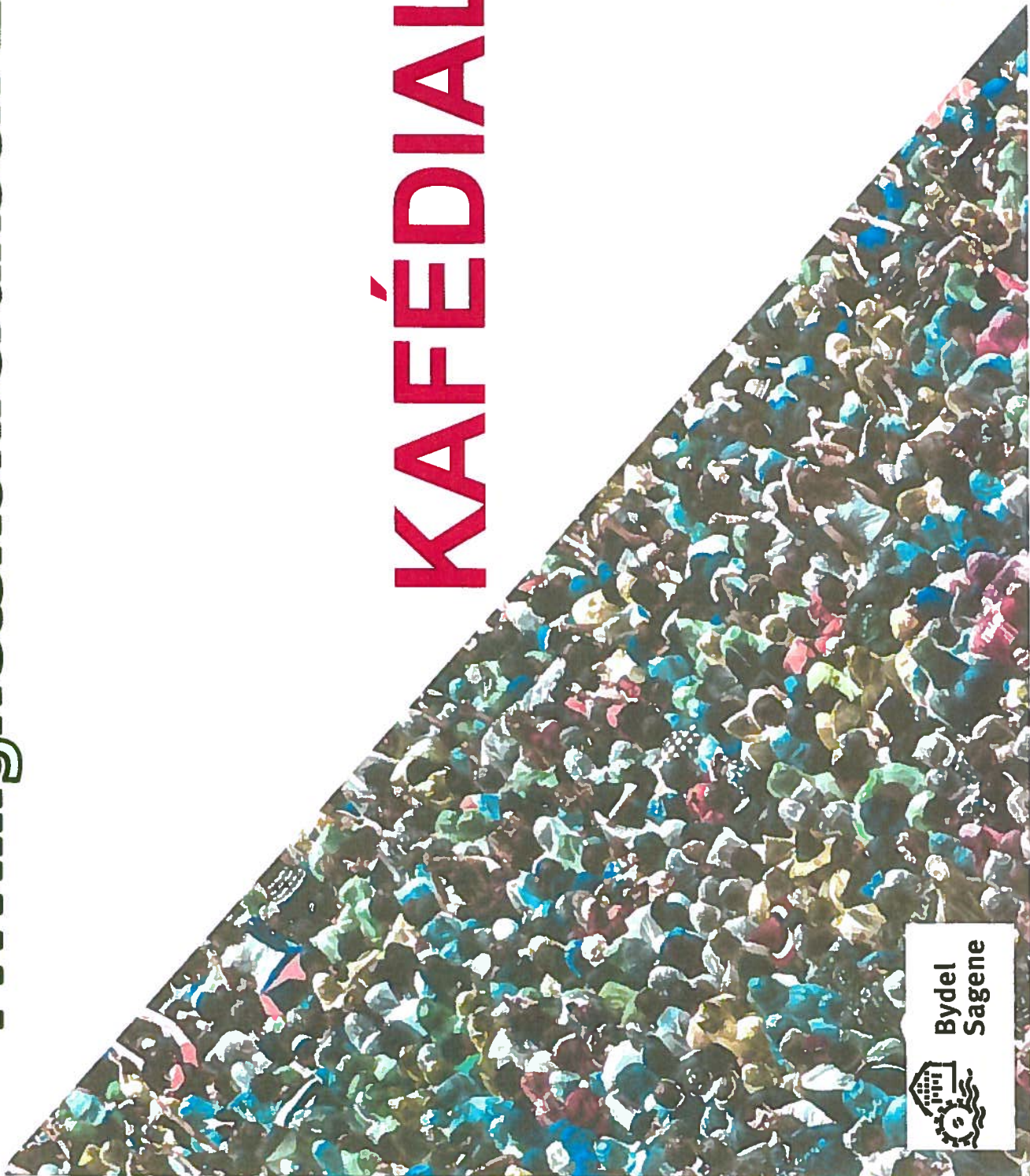
Omtrent like mange engasjerer seg frivillig som tidligere, men de gjør det utenfor de etablerte og ”gammeldagse” organisasjonene

© Samfoto

Frivillighetskonferansen 2009

KAFÉDIALOG

Bydel
Sagene

Sagene
samfunnshus

SCENE

(3)

HVA FAR DU
IGJEN FOR Å
BRUKE FRITID
PÅ FRIVILLIG
ARBEID?

(4)

HVA SKAL TIL
FOR Å FA MED
FLERE I DIN
ORGANI-
SASJON?

(2)

HVILKE IDEER/
VISJONER HAR
DU FOR
"EN
MANGFOLDIG
BYDEL MED
OMTANKE FOR
ALLE?"

(1)

HVORDAN HAR
DELTAKElsen
ENDRET SEG I
VÅR BYDEL?

INNGANG

KAFÉDIALOG 19 25 – 20 05

8 - 10 kafebord

19 25 – 19 30 intro

19 30 – 19 45 første runde

19 45 – 20 andre runde

Samle inn lappene

20 05 – 20 20 "innhøsting" hva gjør vi nå?

4 spørsmål Folk velger 2 av de 4 spørsmål de vil snakke om / skriver kommentarer på flipoverark / skriver stikkord på lapper som henges opp på veggen.

2 kafebord flyttinger (15 min ved hvert bord)

Spørsmål 1. (ved 3 av bordene)

Hvordan ser DU at deltakelse i frivillig aktivitet har endret seg i VÅR bydel / i din organisasjon ?

Spørsmål 2 (ved 3 av bordene)

Hvilke ideer har DU om hvordan flere kan delta i å oppnå visjonen fra bydelens strategisk plan - " en Mangfoldig bydel med omtanke for Alle"?

Spørsmål 3 (ved 2 av bordene)

Hva får DU igjen for å bruke fritiden din på frivillige aktiviteter?

Spørsmål 4 (v 2 av bordene)

Hva skal til for å få med flere i din organisasjon"?

Verter: 10 ansatte og/ eller frivillige

Morten /KON

Øivind/ Hartmann/ KON

Tone K / SALTO

Hilde Graff / BOU

Tone Hølmebakk / BOU

Inger Lise / HOS

Knut Egger / Admin.

+3

Frivillighetskonferansen 2009

OPPsummering

115

Oppsummering fra kafédialog på frivillighetskonferansen 25.11.09

Spørsmål 1:

Hvordan ser du at deltakelse i frivillig aktivitet har endret seg i vår bydel / i din organisasjon?

- Mindre engasjement og interesse
- Gode erfaringer med stormøter
- Få med nye/ynge i styret

Spørsmål 2:

Hvilke ideer har DU om hvordan flere kan delta i å oppnå visjonen fra bydelens strategisk plan - "en mangfoldig bydel med omtanke for alle"?

- Ideelt sett bør alle aktiviteter for barn og unge være gratis
- Jobbe med informasjon til de som ikke deltar – men hvordan?
- Finne ut hva de som ikke deltar kan bidra med – som utgangspunkt for deling av tjenester.

- Samle inn gode eksempler på frivillig innsats som er i tråd med visjonen
- Informasjon: om bydelen, om organisasjonene på flere språk (avis, internett). Muliggjøre deltakelse.
- Gjøre det mulig å delta: så rimelig som mulig, ...

Spørsmål 3:

Hva får DU igjen for å bruke fritiden din på frivillige aktiviteter?

- "Glad hverdag". Gjøre noe for andre. Bli synlig.
- Gir mening med livet (med og uten anførselstegn). Delta i demokratiske prosesser og påvirke.
- Nærmiljøet, blir sett. Sosialt samvær. Både unge og gamle, foresatte og de som deltar i dugnaden.

- Takknemlighet
- Nye relasjoner
- Lærdom om organisering, ren kunnskap, forholde seg til andre, excel(!)

Spørsmål 4:

Hva skal til for å få med flere i din organisasjon?"

- Organisasjonen må være både "smal" og "bred" (eksempel Lokal agenda 21: miljø/bærekraft)
- Lage møteplasser for folk. Eksempel øvingslokale for ungdom
- Formidle informasjon om organisasjonen sin. Vær tydelige! Hvor formidle? Skoler, aviser, en åpen scene i bydelen med ulike "smaksprøver".

- Lavterskel: ildsjelsproblem, rolleforventning
- Rammvilkår: flere personer fordelt på færre verv.
- Kompetanse: Tilrettelegging gjennom aktiviteter, deltakelse, fasilitering, imøtekomning, profesjonalisering

Oslo kommune
Bydel Sagene
Enhet for bærekraft

Deltakere på frivillighetskonferansen

”DELTADELSE I ENDRING”

ONSDAG 25. NOVEMBER KL 18.00-20.30

Nr	Navn	Evt. organisasjon	Tlf	epost
1.	Trond Gjerd	Akerselvas venner	93008855	
2.	Bettina Kavli	Bjølsenfestivalen	40246457	Bettina.kavli@gmail.com
3.	Astrid Karlsen	Bjølsenfestivalen kommenterte		
4.	Nasrullah Qureshi	Bollywood dans	92029926	qureshi@online.no
5.	Pritpal Qureshi	Bollywood dans		
6.	Andreas Fætt	Bydel Sagene	92610720	andreas.fatten@bsa.oslo.kommune.no
7.	Susan Guerra	Bydel Sagene		susan.guerra@bsa.oslo.kommune.no
8.	Morten Nordlie	Bydel Sagene		morten.nordlie@bsa.oslo.kommune.no
9.	Øivind Hartmann	Bydel Sagene		oivind.hartmann@bsa.oslo.kommune.no
10.	Bård Hjelde	Bydel Sagene		Bard.hjelde@bsa.oslo.kommune.no
11.	Tone Kronquist	Bydel Sagene, SALTO		Tone.kronquist@bsa.oslo.kommune.no
12.	Per Overrein	Bydelsutvalget		per_overrein@hotmail.com
13.	Jørgen Foss	Bydelsutvalget, KNK		fossen18@hotmail.com
14.	Eldar Hansen	Bydelsutvalget kommenterte		eld-hans@online.no
15.	Marit Aasen Heggdal	Bydelsutvalget, KNK	41690987	
16.	Tonje Tovik	Christiania Damekor	90025767	Totengata 9, 0658 Oslo
17.	Eva Meisfjord	Christiania Damekor	93045856	Hedmarksgata 10 C, 0658 Oslo
18.	Kjell Andresen	De Norske Lenker Oslo 89		
19.	Louise Davies	Drøbakgata 1		
20.	Anne Mette Hegdahl	Hønse-Lovisas hus	93008855	mehegdah@online.no
21.	Idunn Seland innleddet	Institutt for samfunnsforskning	97545652	
22.	Afsaneh	Internasjonal kulturscene	94814757	
23.	Hamid Gulami	Internasjonal kulturscene		Hamid.gulami@yahoo.no
24.	Signe Kalsnes	La skolehagen leve!		Signe.Kalsnes@nmh.no
25.	Else-Øyvør Sahlqvist	Oslo fylkeslag av Norsk Revmatikerforbund		
26.	Brit M. Fjelddahl	Oslo fylkeslag av Norsk Revmatikerforbund		britfjel@start.no
27.	Mezhdeh Bahadari	Persisk kulturgruppe		Majdeh-ba@yahoo.no
28.	Årstein Skjæveland	Sagene IF kommenterte		post@sageneif.no
29.	Marie Eggen	Sagene Janitsjar		mar-egg@frisurf.no
30.	Leif Samuelsen	Sagene Kultur		
31.	Sigurd Reinton	Sagene Kulturråd	98256391	sigurd@reinton.no
32.	Dag von der Lippe	Sagene kulturråd	21399490	gagabusse@hotmail.com
33.	Karianne Loka	Sagene Nærmiljøsen		sagene@nlm.no
34.	Ruth K. Ausland	Sagene Skoles Musikkorps	93453068	ruth.kristoffersen.ausland@if.no
35.	Hilde Jorun	Sagene Skoles Musikkorps		
36.	Korad Dahir	Sagene somalisk foreldregruppe		Drøbakgata 5 B, 0463 Oslo
37.	Jens Kihl	Sagene SV		sagene@sv.no
38.	Eva Borgeteien	Sagene-Torshov LA 21 forum		eva.borgeteien@gmail.com
39.	Björg Stenseth	Sagene-Torshov seniorsenter	98664726	
40.	Miguel Luna	SAIFF kommenterte	45809807	saiff.admin@gmail.com
41.	Kjetil Rohde	Skeid	98430427	ik@skeid.no

Sagene
samfunnshus

Utleielokaler, kulturscene, kurscenter
og senter for bærekraftig utvikling

Besøksadresse:
Kristiansandsgt. 2
ved Sagene kirke

Postadresse:
Postboks 3460 Bjølsen

Telefon:
23474990

Internett:
www.bsa.oslo.kommune.no

E-post:
sagene.samfunnshus@bsa.oslo.kommune.no

42.	Tove Folberg Ziener	Torshov Kunst- og kulturforening kommenterte	97065230	tove.ziener@no.aga.com
43.	Dag Iversen	Torshov menighet		dag.iversen@oslo.kirken.no
44.	Sepideh			Sepideh_sephria@yahoo.com
45.	Diego Marin Flamme			marinrios@gmail.com
46.	Vilma Vaitilaviciute			vokiux@yahoo.com
47.	Marit S. Berg Øyrås		95921439	oevraas@online.no
48.	Willy Bjørn Øyrås		95921439	oevraas@online.no